

Bronnie
Die The

Bronberger

fokus op die landelike leefwyse / focus on country living

Januarie/January 2023 Vol.21 No.5

012 734 0522
info@bronberger.co.za
www.bronberger.co.za

gratis/free

Nou ook beskikbaar via WhatsApp en e-pos

Binne / Inside:

- Waar is Boschkop se spookfietse? – bl 10
- Asyn en kakiebos vir liefdesdag – bl 14
- Nostalgiese reis lei na afval-plesier – bl 24
- Inwoners warm oor bomklappers – bl 12
- Heldin sterf penneloos en alleen – bl 16
- Skattejagter doenig in ons kontrei – bl 26

Castrol
AUTO SERVICE

CAR & TRUCK SERVICE CENTRE

Maintenance and repairs on:

Horseboxes • Caravans • Trailers • Tractors

ALL MAKES AND MODELS : VEHICLE • SUV • 4X4 • Trucks

Major service / Timing belts / Wheelbearings / Shock absorbers

Clutch kit / CV joints / Alternators / Auto electrical / Diagnostics

Problem finding / Key programming, spare keys and remotes

MAJOR SERVICE PRICE INCLUDE : DIAGNOSTICS TEST AND VEHICLE CHECK

Major Service

Prado/
Fortuner/
Landcruizer/
D4D Hilux
R2 450,00

Cambelt kit
R2 650,00

Major Service

320i / 320d
323i / 330i
330d / 118i
120d
R2 650,00

Major Service

C180 / C200
C220 / C320
A180 / B200
120d
R2 650,00

Major Service

Amarok
R2 450,00
Polo Vivo
R2 250,00

Major Service

Ford Ranger
R2 450,00
Fiesta/Figo
R2 450,00

For Quotation on any make of vehicle
give us a call on (012) 803 4021 or
Contact Donatella on 071 335 6453

- We do collect and deliver vehicles from and to customers' homes or offices.
- Prices include service parts and labour, but excludes 15% VAT.
- Tractor repair and maintenance on site

Owners: Vince, Costa and Charmaine
Vince and Costa each having over 30 years experience
in the motor trade industry.

012 803 4021 / Vince 082 382 6924
Costa 083 456 7077 / Charmaine 072 632 1447

Managed by Owners Since 2004
SHERE, PLOT 50 GRAHAM ROAD, LYNNWOOD ROAD EXT, PRETORIA EAST

Water Pump Group
sustainable reliable solutions

Professionele en omvattende watervoorsiening

012 940 0511

www.waterpumpgroup.co.za
admin@waterpumpgroup.co.za

RAYTON
H/v R515 & R104, Jan Ellis Winkelsentrum
MORELETAPARK
De Villebois Mareuilstraat 1267

- BOORGATPOMPE
- DRUKPOMPE
- SONKRAGPOMPE
- BESPROEIINGS TOEBEHORE
- VERVAARDIGING VAN HDPE & LDPE PIPE
- TENKS
- BOORGAT TOETS EN INSTALLASIES
- EN ANDER WATER TOEBEHORE

Besoek ons winkels vir al jou benodighede en professionele diens.

Inyati
Turnkey Mining & Drilling Solutions

Geo-hidroliese wateropnames

Boor van watergate

Boorgat opbrengs toetse

Water analise

012 940 0507

www.inyatigroup.co.za
ane@inyatigroup.co.za

Plot 69
Boschkop

Gerhard Kleijn
082 377 6807
gerhard@bronberger.co.za

Angie Kleijn
012 734 0522
info@bronberger.co.za
WhatsApp/Telegram:
083 959 1016

Advertensie: Navrae en Bespreking

Bel ons nou vir jou wenner-advertensie in **Die Bronberger**. Ons staan jou by met raad, daad, fotografie en die opstel en uitleg van jou advertensie teen geen ekstra koste nie. Jy kry 'n gratis proef vir goedkeuring voor plasing. 'n Advertensie in **Die Bronberger** bring nuwe voete na jou besigheid. Ons bereik die min ontgjende koopkrag in die ooste van, en ten ooste van Pretoria met 'n publikasie wat die mense regtig wil lees. Vra gerus ons gereelde adverteerders of volg die lesersmeelewings in ons brieukolom.

Bel ons by 012 734 0522 of 082 377 6807 of stuur 'n e-pos na info@bronberger.co.za. Besoek www.bronberger.co.za.

Uitgee deur: Die Bronberger, Posbus 92366, Mookloof, 0059 Tel: 012 734 0522; Sell: 082 377 6807; Faks: 086 650 7860 E-pos: info@bronberger.co.za Gedruk deur Seriti Printing Digital, Derdepoortstraat 318, Silverton

Advertensie & redaksionele navrae en -bydraes
Tel: 012 734 0522 Sell: 082 377 6807

Verspreiding / Distribution: Die Bronberger word teen die middel van elke maand versprei:

Toonbankverspreiding in: Olympus, Zwavelpoort, Shere, Tygervallei, Hazeldean, Silver Lakes, Boschkop, Tierpoort, Rietfontein, Mookloof, Bashewa, Grootfontein, Welbekend, Bapsfontein, Klipkop, Witpoort, Kleinonderhoudt, Mooiplaats, Donkerhoek, Pienaarspoort, Kleinfontein, Vaalbank, Valtaki, Cullinan, Rayton, Bronkhorstspruit, Kaalfontein, Faerie Glen, Moreletapark, Waterkloofrif, Menlyn, Wapadrand, Lynnwoodrif, Willows, Equestria en Garsfontein.

Kopiereg

Kopiereg word op alle redaksionele materiaal in die uitgawe gehou. Terwyl alle voorsorg deur die uitgewer en redakteur geneem word, kan ons nie verantwoordelik gehou word vir enige foute of uitlatings nie.

Bladuitleg
Jeanette 083 258 2665
jeanette@bronberger.co.za
Vintage Graphic Designs

LIBERTY STALLE KINDERPARTYTJIES

PARTYTJIE VENUE OOK VIR ALLERHANDE ANDER FUNKSIES

Juanita 082 417 8137
www.libertystables.co.za
info@libertystables.co.za

Kinderpartytjies met 'n verskil

brieue/letters

Fantastiese leesstof

Beatrice van Rietvlei:

Ek wil graag vir Angie skryf om te sê dat jou artikels uit die geskiedenis in **Die Bronberger** altyd uitstekende en fantastiese leesstof is! Ek is nie 'n gereelde leser nie, ek tel die tydskrif maar op as ek dit sien, maar elke keer is die 'Toeka se dae' artikel fantasies.

Veral die een van Nootgedacht het my baie geprinkel en dit lees so lekker! Ek is so beïndruk met jou navorsing, waar kry jy al jou inligting vandaan?

Ek dink jy moet iewers al hierdie artikels saam sit en 'n versameling daarvan in boek of versameling uitgee. Het jy al so iets?

Ek stel regtig belang in die artikels van die verlede ook, omdat ek 'n besondere belangstelling in die ou geskiedenis van Pretoria het. Ek doen op die oomblik 'n kursus vir toergids, en hierdie materiaal is van onskatbare waarde! Kan jy dalk vir my daarvan stuur, anders moet ek dit van al die aanlyn uitgawes aflaai.

Ons het Beatrice laat weet dat ons 'n paar jaar gelede 'n Toeka-boek uitgebring het – 'Toeka se Dae – Die Karakters'. Enkele eksemplare van dié koffietafelboek is nog beskikbaar. Belangstellendes kan 'n e-pos stuur: info@bronberger.co.za. Ons redaksionele argiewe is beskikbaar op ons webtuiste, www.bronberger.co.za. – Red

Hoe laag en hoe leeg

Buks Barnard van Elandshoek:

Twaalfuur verlede nag (Oujaarsaand) was ek, Simson en Kaatjie, soos dit 'n fatsoenlike mens, hond en kat betaam, reeds diep in droomland toe daar van alle kante 'n onaardse geraas losbars van barbare wat die skone stilte met klappergeknal versteur.

En toe dink ons twee dinge: Die eerste is hoe laag en hoe leeg moet 'n wese wees wat deur 'n geraas bekoro word? Ons slotsom is baie laag en baie leeg.

Die tweede is ons misnoegdheid met die ontwikkelaars van tegnologie: Hulle stuur kuberboodskappe regoor die aardbol, hulle maak trekkers en planters wat hulleself bestuur, hulle het al harte oorgeplant en hulle beweer hulle het al op die maan geland ... maar hoekom het nie een van hulle nog ooit daaraan gedink om die mensdom en diereryk te dien deur geluidlose klappers te ontwikkel nie?

Ons vra maar net, want dit sou ware vooruitgang wees.

Skitterend

Riana Lombaard van Silver Lakes:

Mooi, mooier, mooiste! Net as ek dink die voorblad kan nie mooier nie, kry ek 'n verrassing. Pragtig! Die Bronnie is sinoniem met die feestyd. Skitterend! Julle gaan van krag tot krag.

Hou so aan

Paul Smith uit Nieu-Seeland:

Nou het ek lekker gelees! Baie dankie vir die uitgawe. Julle almal by die Bronnie moet 'n voorspoedige nuwe jaar hé! Hou aan met die uitstekende werk.

Baie opvallend

Martin van Vuuren van Rayton:

Net 'n ou briefie vir 'n baie sensitiewe saak. Gemeenskap-euwels.

Jou gehoor is 'n prioriteit!

**Vir diagnostiese gehoortoetse,
gehoorapparate, batterye
en toebehore**

Skakel 082 335 5706

Karien Vermaak Pr. No: 0255238

Naudéstraat 82, Rayton / karienvermaak@vodamail.co.za

brieue/letters

Dan is jy 'n stuk gemors

Linda Labuschagne van Pretoria:

Ek sou graag vanoggend (1 Januarie) met 'n positiewe boodskap wou begin. Ek het myself belowe dat in 2023 gaan ek almal die 'voordeel van die twyfel' gee. Dat ek eerder na die goed as die sleig in iemand sal soek. Maar na gisteraand se vuurwerke in ons area sien ek net geen hoop vir die mensdom nie. As jy geen "compassion" vir diere het nie, is jy gewoon net 'n stuk gemors, en hier in ons area was daar baie van hulle.

Voorspoedige nuwe jaar vir almal wat gisteraand by hulle diere was en hulle veilig gehou het. Mag julle 'n fantastiese 2023 beleef ...

Piet se vrou is weg

Charles Thomson van Boekenhoutskloof:

Maandag: Sommerso sewentien minute na drie besef Piet sy vrou is weg. Terstond begin hy roep. En hy roep. Reg hier in die blinkblaar-wag-'n-bietjie voor die kamer.

Hier by 763 begin ek ophou tel, en sien die rug van die berg wys: Opstaantyd.

By 846 brand ek my mond so aan die blikbeker se kant, en besluit om regtig nou te begin om op te hou met tel.

By 2 977 besluit ek om die 'Guinness book of Records' te kontak. En op die 'fountjie' staan Monday January 9.

En ek besef skielik dit kon veel erger wees. Dit kon 'n hadeda gewees het ...

Mooi jaar vir almal van julle!

Kan nie wag nie

Liezel Yssel van Rayton:

Baie dankie vir julle ongelooflike, interessante en kleurvolle tydskrifte. Ek kan nie wag om uitgawes aan my familie in Pretoria uit te deel nie.

Ons voorblad

Die son het gesak oor 'n nat jaar in die Bronberg-gebied en opgekom om 'n ewe reënryke 2023 te verwelkom.

Foto: Laurika Van der Linde

Ons verwelkom nog 'n nuwe jaar. Só verwelkom ons ook elke liewe leser en adverteerde by nog 'n eerste Bronnie van nog 'n uitdagende jaar wat voorlé. 'n Jaar wat ons graag saam met julle in geesdrif en vasberadenheid aanpak en saam steeds wil voortgaan om 'n bevredigende suksespad te stap.

Die blote gedagte daarvan dat hierdie reeds die 21ste nuwe jaar is wat **Die Bronberger** binne sy gemeenskap (en veel wyer sedert die koms van die elektroniese weergawe) die lig sien, is baie merkwaardig in die wêreld van onafhanklike publikasies en vervul ons met nederige dankbaarheid.

Elke nuwe jaar bring sy eie en unieke uitdagings. So was dit verlede jaar en só, weet ons, sal dit in 2023 ook wees. Dit is met geloof en vertroue en met die hoop op die volgehoue rugsteuning en die merkwaardige en gewaardeerde ondersteuning van ons leser en adverteerders, wat ons van meet af aan ervar het, dat ons uit-sien na 'n nuwe jaar – en na nuwe uitdagings.

Ons sal alle enige voorstelle van ons vriende uit lesers- en adverteerders-geledere verwelkom en voorstelle van aanpassings of vernuwing om 'n nuwe jaar se nuwe uitdagings te oorbrug, aangryp en beproef, sou dit nodig wees.

Nuwejaarsvoornemens? Ja, kom ons noem net 'n paar: Dalk nie so nuut nie, maar tog sou ons, deur die genade wil aanhou, om:

- 'n Publikasie van gehalte, na die beste van ons vermoë, vir en oor die Bronberg-gebied en sy besonderse mense uit te gee – soos wat ons die afgelope 20 jaar en vier maande poog om te doen.
 - Ons neem ons voor om weer skerp te fokus op 'n aantal klein jakkalsies wat die Bronberg-wingerd verniel en ook op die groter buffels wat dreig om die ganse oes te vernietig.
 - Ons bly vasbeslote om onafhanklik van enige groot organisasie en/of politieke party te bly en om ons fokus en ywer te bepaal daarby om as mondstuk vir die gemeenskap (ons leser) van die gebied te dien. In dié proses wil ons leessof, inligting en advertensies versprei wat aanklank vind by en van waarde vir ons leser is.
 - Omgewingsake lê ons na aan die hart en ons wil weer vanjaar alles moontlik doen om te help met die bewaring van die gebied se natuurlike bronnie en sy ryk plant- en dierewewe.
 - Een klein jakkalsie wat die dikwels sy vernielingsugtige kop in die gebied uitsteek, is die afguns en nydigheid teenoor mede-inwoners. Verlede jaar het ons van 'n aantal lelike voorvalle bewus geword, waar eerlike pogings om ondernemings te vestig deur die afguns en nydigheid van gevrestiges, gedwarsboom is. Ons wil help om dié gogga uit te roei en ons glo dat ons kan help om daardie 'plekkie in die son' meer geredelik beskikbaar te maak.
- Net 'n paar voornemens dan, lukraak getrek uit die Bronnie se plannepot vir 2023.
- Ons gee die eerste tree die nuwe jaar met vertroue binne. Ons sien uit daarna om maandeliks 'n publikasie steeds gratis aan ons wye, groeiende en besondere leserskorps te verskaf. Een wat, soos oor die afgelope 20 jaar, aanklank sal bly vind by ons ywerige lesersvriende. 'n Gewilde glans-tydskrif wat deeglik gelees word en dit sodoende meer as die moete werd maak vir ons adverteerders (ons lewensbloed) om hulle geredelike teenwoordigheid in die Bronnie te verseker.
- Hef aan!

Om jou Bronnie maandeliks elektronies te kry, stuur die versoek met jou naam en van en die omgewing waar jy woon na info@bronberger.co.za. Stuur 'n dergelike versoek per WhatsApp na 083-959-1016 om die elektroniese uitgawe op WhatsApp te ontvang. Dit is gratis.

van Rensburg Sand Sedert 1983

- Building Sand
- Plaster Sand
- River Sand
- Stone
- Filling G5 & G7
- Chicken Manure Compost

Tel: 012 548 4531 / 32
Cell: 071 115 8974
E-mail: orders@krosasand.co.za

SMARTSKIP
A DIVISION OF KROSA / VAN RENSBURG SAND
RUBBLE REMOVAL

6m³ Bins

Tel: 012 548 4531 / 32
Cell: 071 115 8974
E-mail: smartskip@krosasand.co.za

Oor 50 jaar lees nageslag dié boodskappe

In Splinternuwe gedenkteken is met Geloftedagviering op 16 Desember by die TLU-saal buite Cullinan onthul. Die gedenkteken is gebou uit Cullinan-sandsteen, granietklip en 'n granietblad met drie klippe vanaf die Bloedrivier-perseel bo-op. 'n Tydkapsule is binne-in geplaas en sal oor 50 jaar, in 2072, weer oopgemaak word.

Mense is gevra om 'n boodskap vir die nageslag te skryf, wat saam met items kenmerkend van vandag in die kapsule versêl is. Die

Die gedenkplaat dui aan dat die tydkapsule weer in 2072 oopgemaak sal word
Foto's: Gerrie Claassen

Die gedenkteken word onthul

2023 ... 3 redes om aandag aan jou gehoorprobleme te gee:

- Vergemaklik luister na gesprekke
- Verbeter kommunikasie vaardighede
- Verhoog kwaliteit van lewe

2023 ... Geniet beter gehoor!

Kan u gemaklik hoor?
Ons help graag!
Tuisbesoeke word gedoen, sowel as gehoertoetse in die gemak van u huis.

SKAKEL VIR 'N AFSpraak: 082 325 4544
Ons doen aflewering!

PRETORIA: Cornwall View Winkelsentrum, H/v Boeing en Pieringstr Elarduspark
BRONKHORSTS普RUIT: Oppidraai Eenheid 8, Marketstr 88, Bronkhortspruit

Die drie klippe vanaf Bloedrivier is boop die gedenkteken geplaas

Die gedenkplaat dui aan dat die tydkapsule weer in 2072 oopgemaak sal word

Foto's: Gerrie Claassen

primêre boodskap van die gedenkteken is om mense daarvan te herinner om die gelofte lewendig te hou deur dit aan hulle kinders oor te vertel, van geslag tot geslag. Die erediens is geleë deur dominee Charl Bredell van die NG Gemeente Cullinan. Ná die onthulling en versêl van die tydkapsule is die Gelofte gelees.

Die feeskomitee berig dat daar 'n baie goeie opkoms was – die beste in jare. Alles is moontlik gemaak deur mildelike ondersteuning en skenkings vanuit die gemeenskap. Oor die volgende vier jaar gaan elke feesganger 'n klip op 'n stapel pak, sodat 'n pilaar van herinneringe uit klippe vanuit die omgewing gebou word.

Die feesganger 'n klip op 'n stapel pak, sodat 'n pilaar van herinneringe uit klippe vanuit die omgewing gebou word.

Cosmedent Tandarts

Oaklaan 109, Cullinan

012 734 1079 / 012 734 0280
Noodnommer: 082 836 6689
ontvangs@cosmedent.co.za

Dr SE Cronjé BChD(Pret)
Dip Odont (Radiologie & Chirurgiese metodes)

Ek geniet dit om self die behandelings te doen, veral die chirurgiese verwyderings van tande.

Dit is my passie om pasiënte te help, want almal verdien 'n pragtige glimlag.

Ons praktyk het ekstra voorsorg en veiligheidsmaatreëls in plek.

Besigheidsure: Maandae tot Vrydae: 8 vm tot 5 nm
Saterdae: 8 vm tot 1 nm per afspraak

Sekere mediese fondse word aanvaar.

Ons aanvaar alle tipe kaart-betאלings van:

Die praktyk kan ook Medifin direkte finansiering vir pasiënte en praktyks met vooraf-goedkeuring binne vyf minute en betaling binne 24 uur aan die praktyk, bied.

Terme en voorwaardes geld met kaart-betאלings.

Battery

Willard bied nou ook Gholf kar batterye
Skakel ons gerus vir meer besonderhede.

Mag 2023 vir almal Geluk, Voorspoed en VROLIKHEID inhoud!

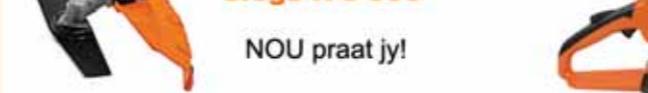
LAWN MOWER LEGENDS

SPLINTERNUUT!!!

STIHL FS 230
40.2 cc / 1.55 kW

Ongelooflike waarde vir geld!
Slegs R 3 995
NOU praat jy!

STIHL MS 250/310
en ander WINNERS
– nou in voorraad.

STIHL,
NATURALLY

Prys geldig tot 15 Februarie 2023 of solank voorraad hou – tensy anders vermeld; F&WU

1299 De Villebois Drive,
Moreletapark
Pretoria East
Tel: 012 997 0464/8
E-mail: legends@forextrader.co.za
www.legends-power.co.za
Battery Legends & Lawnmower Legends
divisions of:
LEGENDS POWER HOLDINGS (PTY) LTD

LEGENDS
POWER
HOLDINGS
PTY LTD
STIHL VARTA Willard
We Strive to Meet YOUR Specialised Needs –
DOMESTIC & INDUSTRIAL

STIHL

Get all your ducks in a row

I believe it was Clint Eastwood, amongst others, who said: "Tomorrow is promised to no one". Mortality is not a subject that people tend to want to talk about, but in a world where only death and taxes are certain, it is imperative to ensure that your financial affairs are in order.

Burying our heads in the sand will not change the fact that we are all on borrowed time, and the hourglass can run empty at any time. Instead of avoiding the topic, we encourage our clients to speak to their families and involve their children in the estate planning process. By doing so, you can gain the peace of mind that comes with being proactive. Reason being that it provides some certainty during your lifetime, with an alignment between your intention and how succession ultimately takes place.

Have you considered the consequences that a

sudden death in the family might have on the overall financial well-being of those left behind?

Estate planning

First and foremost, when planning for your deceased estate, you should establish which assets will be considered property in a deceased estate. Following this, you then need to determine whether the asset needs to be bequeathed by way of a will or a beneficiary nomination form (for example in the case of living annuities). Retirement interest in a pension fund, provident fund, preservation fund or retirement annuity fund does not form part of the deceased estate and will at the discretion of the trustees, be distributed to any surviving dependants before a beneficiary nomination will be followed.

A fiduciary adviser can be enlisted to draft your will, at which time you can also discuss

appointing an executor, whether making provision for testamentary trusts is necessary and negotiating fees. A financial adviser will be able to help you determine whether you have sufficient liquidity in your estate for inheritances to be distributed according to your wishes without having to sell assets. In the event of a shortfall in your estate, recommendations can be made about how to close the gap.

If you do not have a valid will, I encourage you to contact our office for further assistance.

Jacqui Kruger
071 491 8004
jacqui.kruger@psg.co.za

Silver Lakes Outeniqua

PSG Office of the year 2021 | PSG Insure Adviser of the year 2021 & 2022

Offices in Pretoria (Silver Lakes & Olympus) and along the Garden Route (George Central, Mossel Bay Diaz, Knysna and Plettenberg Bay)

Wealth Services

- Investments
- Stockbroking
- Portfolio Management
- Wills en Trusts
- Financial Planning
- Personal short-term insurance
- Commercial short-term insurance
- Engineering insurance
- Agricultural insurance

Insurance Services

Silver Lakes

Hazeldean Office Park
Avocet Corner, 687 Silverlakes Road,
Silver Lakes, Pretoria

Olympus

17 Midas Avenue, Olympus Ridge,
Pretoria

T+27(86)134 8190 | Wealth services: silverlakes@psg.co.za | Insure services: olympus@psg.co.za

PSG Wealth Financial Planning (Pty) Ltd is an authorised financial services provider. FSP728

Omstreden museum op Bronberg veg om aanvaarding

Inwoners het tot 4 Februarie tyd om kommentaar te lever oor die omstreden museum teen die noordelike hang van die Bronberg. Die deel van die berg se sanderige grond is waar die kritisies bedreigde Juliania Gouemol voorkom. Die 4,9 hektaar grootte perseel, naby aan Life Wilgers Hospitaal, is op die restant van gedeelte 40 van die plaas Willows 340 JR, Denneboomweg, Die Wilgers.

In 'Omstreden museum op Bronberg gebou' in April 2021 het ons berig dat mense tot 12 April tyd gehad het om as belanghebbende partye te registreer in die projek se openbare deelname proses, wat deur Leap Enviro gereël word. Gwen Theron van Leap het aan **Die Bronberger** verduidelik dat die aansoek is om die bestaande geboue en grondgebruik wetlik te kry.

Aansoek is gedoen vir 'n museum met aanvullende dienste. Die projek aansoeker, Vendor Management Solutions (Edms) Bpk, het toe reeds met die konstruksie van die museum, fasiliteite en 'n parkeergrond, begin. Die doel is om 'n groot versameling antieke toerusting, insluitende militêre voer-

tuie, daar uit te stal. Kennisgewing is gegee in terme van Wetsartikel 24(G) saam met Wetsartikel 24(F) van die Nasionale Omgewingsbestuurswet dat die Gautengse Departement van Landbou en Landelike Ontwikkeling (GDLLO) 'n aansoekoorweeg vir registrering van die onwettige aanvangoing van gelyste aktiwiteite in terme van omgewingsimpak-assessering-regulasies.

Die gelyste aktiwiteite is die ontbossing van 'n gebied van een hektaar of meer van inheemse plantegroei en ook die opruiming van 'n gebied van 300 vierkante meter inheemse plantegroei wat binne 'n kritiese biodiversiteitsarea, wat in biostreeksplanne geïdentifiseer is, val.

Op 15 Desember 2022 het Gwen van Leap laat weet dat die konsepverslag oor die onwettige uithaal van inheemse plantegroei vir die konstruksie van 'n museum op die perseel by GDLLO ingediend is. Gwen verduidelik dat militêre versamelaars maandelikse vergaderings en sosiale geleenthede by die perseel aanbied. Dit was so suksesvol dat die eienaar graag die

museum aan die publiek wil oopmaak. Die eienaar het begin om die museum te bou, maar toe die argitek die planne begin optrek, is daar besef dat die gebou toestemming gaan benodig en dat die ontwikkeling wettig gemaak moet word in terme van stadsbeplanning en omgewingsmagtiging. Aansoek is dus gedoen om 'n museum en werkswinkel op die perseel te laat goedkeur.

Die konsepverslag kan op Leap se webtuiste, www.leapenviro.co.za, afgelai word. Gaan na "Willows Rem 40 / Draft Report directive of 11 March 2022".

Die verslag lui dat alle bestaande geboue behou sal word en dat geen rehabilitasie dus nodig sal wees nie. Geen verdere geboue gaan opgerig word nie en geen verdere veranderinge gaan aan die buitegebiede gemaak word nie. Belanghebbendes het in die openbare deelnameproses aangedui dat hulle besorg is oor die Juliania Gouemol. Volgens die verslag het die studies nie oortuigende bewyse gelewer dat molle op die perseel voorkom nie. Die verslag lui dat 'n Juliania Gouemol-bestuursplan in plek is met maatreëls wat oor 'n tydperk ingestel sal word om die beweging van dié molle deur die perseel toe te laat.

Belanghebbendes was ook besorg oor die verlies van habitat op die plekke waar strukture opgerig is. Die verslag lui dat die meerderheid strukture gebou is op 'n "bestaande voetspoor" en die res op klipbanke.

Die verslag lui ook dat belanghebbendes in die openbare deelnameproses gekla het oor visuele im-

Die perseel teen die noordelike hang van die Bronberg
Bron: Leap

pakte en dat 'n visuele impak-assessering gedoen is. Groen skermse word voorgestel om die impak te versag en ligbesoedeling moet geminaliseer word sodat dit nie naburige inwoners pla nie, wild versteur of inmeng met verkeer nie. Belanghebbendes het ook gekla oor die groot vragmotors wat deur residensiële gebiede beweeg en die geraas uit die werkswinkel. Die verslag lui dat geraas beperk sal word tot sekere ure, dat naburige inwoners in kennis geset moet word sou daar aktiwiteite wees wat hulle sal verontriew en dat geraasbeperkende fasilitete gebruik moet word.

Volgens die verslag sal geen voertuie groter as residensiële afleeringsvragmotors toegelaat word om die toegangspad deur die naburige residensiële gebied te gebruik nie.

Die grootste vragmotors is glo verwyder en alle personeel en aktiwiteite is van die perseel verwyder, behalwe die museum en sy personeel.

Belanghebbendes wat kommenaar oor dié aansoek wil lewer, kan tot 4 Februarie 'n e-pos stuur aan Franco McKellar by die openbare deelname-kantoor: admin@leapenviro.co.za.

Kaleideo Eye Care

Lourens Odendaal B.Optom (RAU)

WAPADRAND SHOPPING CENTRE, PRETORIA & EAST RAND

Private eye care at very low prices!

Eye examination: R160-00
Spectacles: Single vision from R590-00
Bifocal from R1190-00
Multifocal from R1990-00

- Frame included (more than 250 to choose from)
- Most medical aids accepted (T's & C's apply)
- Upgrades available (e.g. photochromic, thinning, anti-reflex, rimless- and titanium frames)

For appointments:
082 382 5215
060 762 8484

Buy one Get one FREE

T's & C's Apply

PADSTAL

TOE OF SONDAE

083 445 1608 | Broodblik & Koffiepit | adelekoefiepit@gmail.com
 OP DIE R51 SPRINGS PRETORIA PAD TUSSEN PETIT & BAPSFONTEIN | S26° 02.336 E028° 23.477

Waar is die Boschkoppad se spookfiets?

Vonke spat gereeld tussen fietsryers en motoriste op die Boschkoppad en Grahamweg (Lynnwoodweg-verlenging). 'n Mens sou dink dat een van die wêreldwyd-bekende spookfiets teen dié tyd al daar staan-gemaak sou wees.

Spookfiets is fiets wat spierwit geverf is en neergesit word op plekke waar fietsryers deur voertuie doodgery is. Die globale ritueel dien deels as protes-simbool en deels as gedenkteken. Hulle duif individuele lewensverlies aan, maar ook die uitdagings wat stede met toenemende verkeer moet hanteer.

Daar is mense wat sê dat so 'n spookfiets onmiddellik langs die Bronberg-gebied se paaie gesteel sou word vir skroombetaal. Dit is 'n wonder, sê hulle, dat die raaiselagtige spookfiets wat vasgeketting op Fort Klapperkop staan, nog nie gesteal is nie.

Storie

Estelle Labuschagne het onlangs op 'n sosiale media kletsgroep gevra of iemand die storie agter

dié fiets ken. Sy het gesê dat sy al 26 jaar lank doodsondersoekte doen by die Sunnyside SAPD en dat Klapperkop binne dié polisiestasie se gebied val. Sy weet nie van iemand wat op die Fort Klapperkop met 'n fiets verongeluk het nie.

Antwoord op die kletsgroep het aangedui dat die spookfiets ter nagedagtenis aan die SA Olimpiese bergfiets-atleet, Burry Stander, daar staangemaak is. Hy is in 2013 deur 'n KwaZulu-Natal taxi-bestuurder doodgery op pad terug van 'n oefenloop.

Oefen

Dit is juis 'n fietsryklub se oefenloipes in spitsverkeer op die Boschkoppad en Grahamweg wat motoriste warm onder die kraag laat. So ses jaar gelede het 'n inwoners van die gebied saamgespan om 'n amptelike klagte teen die klub by die sportsoort se beheerliggaam, Fietsry Suid-Afrika, te lê. Dié stap volg volgens die inwoners nadat gesprekke met die klub en selfs klagtes by die Boschkop-polisiestasie, geen verskil aan die

toestand gemaak het nie. Die klublede ry op Dinsdae en Donderdae vroeg sogtens in spitsitas as motoriste die pad moet gebruik om by die werk te kom en kinders betyds

by die skool te kry. Motoriste moet dan kilometers ver teen slakkepas agter die bondel fietsie aansukkel. Hulle wil weet hoekom die klub nie buite spitsyste ry as die pad nie so besig is nie.

Bondel

'n Woordvoerder vir die klub het destyds laat weet dat hulle lede meestal werkende professionele mense is. Hulle ry vroeg sogtens sodat hulle daarna kan gaan werk. Hulle ry glo in 'n bondel omdat baie motoriste op die Boschkoppad neig om teen 'n hoë snelheid by fietsryers in enkel gelid verby te

Die spookfiets op Fort Klapperkop

Foto: Verskaaf

jaag. Omdat die pad nie 'n padskuier het nie en betreklik smal is, jaag motors vlak teenaan fietsie in enkel gelid verby, wat lewensgevaarlik is.

Wanneer 35 fietsie agter mekaar ry, skep dit 'n hindernis van by die 100 meter vir motoriste om verby te steek.

Fietsryers vind dit moeilik om te begryp hoe dit is dat motoriste op die Boschkoppad byvoorbeeld geduldig agter 'n stadigbewegende trekker sal wag tot daar verbykomkans is, maar nie bereid is om dieselfde agter 'n groep fietsie te doen nie.

TEL: 011 822 8503 / 011 964 1323

FAX: 086 630 2616

sales@gas2u.co.za

www.gas2u.co.za

GAS2U

LPG GAS REFILL & cylinder sales

Goldair 2-Gas, 2 electric Hob Stainless Steel R2 299.00

New Year = New Diet
Blender 350W + 600ml beaker R599.00

Blender 1200W + 900ml & 1L beaker R1 299.00
Ice crushing for Slush Puppies

Vacuum Sealer + 3m Plastic roll R799.00
Or Re-Seal suppliers bag, to keep in freshness!!

AIR PRODUCTS
We sell Industrial gas types

Hair clipper, rechargeable R499.00
Steak knives set of 6 - BEST SELLER-, you won't be sorry, Guaranteed. R129.00

magneto

32-LED light, rechargeable R199.00

3-pk LED Lights & remote, Incl AAA batteries R220.00

24-LED light, rechargeable R299.00

2-way Radio's, 2-5km reception, 16-channel R499.00

Mig-Wire 15kg,
Sizes 0.8mm,
0.9mm, 1.0mm, 1.2mm R599.00

Welding Helmet R699.00

Car & truck shampoo 25L R299.00

Degreaser 25L R299.00

Dishwashing Liquid 25L R325.00

Rubber Liquid 20L Range of colours to choose from R1 599.00

Every day is pensioners day - less 5% (gas only)

Prices valid until end of January 2023.
T's & C's apply. All prices include VAT

JP BullDog AIR PRODUCTS PRO-MAX ATLAS INTASAFETY

GPS co-ordinates
-26.0026161 28.4140339
14 Magic Avenue Bapsfontein
(near BP Garage)

Du Plooy Melkery

Jou uitspan-, ontspan-, koop- en kuierplek op die plaas!

Lekker vars plaasprodukte

- Melk • Botter • Jogurt • Kaas • Halloumi Kaas • Feta • Roomys • Tuisgebak
- Gevriesde Jogurt • Soft Serve • Tuisgemaakte Pasteie • Plaaseiers • Konfytte
- Vars Groente & Vrugte • Ingelegde Produkte • Rou Heuning • Verpakte vleis

Kom besoek gerus ons haarsalon!

FLAIR HAIR

012 734 4743

Die Pienk-Koei Teetuin

Lekker lichte etes, verversings & versnaperinge

Hannelie 083 399 6497 / 012 736 2145
albie@nes.co.za
Ma - Sa: 6vm - 6nm | So: Gesluit
Bankkaart-geriewe beskikbaar

Bring die kinders ... ervaar die plaas!

Kaalfontein 26, tussen Rayton en ou Bronkhorstspruit-pad

Mense vuurwarm oor toename in bomklappers

Die 'aanslag' teen mens en dier deur die afskieters van sogenaamde bomklappers en ander vuurwerk, was met die draai van die jaar in groot dele van die Bronberg-gebied 'veel erger' as wat dit in vorige jare was.

Die blyk uit 'n opname onder Bronnie-lesers dat inwoners van die gebied bykans deur die bank erg gekant is teen bomklappers en ander klappers wat deur 'n paar mense as 'normale' gebruik beskou word. Inwoners is veral behoorlik keelvol vir die uitwerking wat die onwettige gebruik van klappers op troetel- en ander diere het.

Die mening is dat dié gebruik in felheid toege- neem het, omdat klapper-skieters bewus ge- raak het daarvan dat geen ingryping daarvan deur wetstoepassers gedoen word nie. Dit, ondanks die feit dat elke jaar gewaarsku word dat swaar boetes en tronkstraf opgelê gaan word teen oortreders. Die metropolisie en polisie 'steur' hulle eenvoudig nie aan klages nie, wat daartoe lei dat die skuldiges hulle ook nie meer aan die wette steur nie.

Juanita Jamneck van Liberty Stalle langs die Boschkop-teerpad sê by hulle was die lawaai van- jaar baie erger as ge- woonlik. Wetstoepassing bestaan volgens haar nie. "Ten spyte van hoeveel versoek van oral af, ter wille van ons verskrikte diere, steur sekere mense hulle eenvoudig nie daaraan nie."

Juanita Jamneck

Johann Van der Linde, wat nou betrokke is by gemeenskapsveiligheid in die Rayton- en Cullinan- gebied, sê bom- klappers moet verban word, omdat dit nie meer

Johann Van der Linde

net 'n klapper is nie, maar meer 'n bom. Hulle het toetse gedoen en gevind dat vandag se klappers só kragtig is dat dit 'n baksteen aan stukke skiet. Johann meen dat dit in die verkeerde hande lewensgevaarlik kan wees.

Elmarie Grant Swart van Meyerspark sê in haar omgewing is dit veral mense in Erasmus- straat wat jaar-op-jaar diere in die omgewing erg laat ly. Elmarie sê Mamelodi was 'n 'oorlogsgone' vanjaar. Haar man het 'n video kort ná middernag geneem en dit wys hoe erg verskrik uile, hadidas en ander voëls was. Om te sien hoe 'ons' geveerde vriende' blindelings en verward in die nag rond vlieg, breek 'n mens se hart, sê sy.

Die hele wet en aktes oor vuurwerk moet verander word en dit moet as 'n geheel verban word. Die hoeveelheid trauma wat dit by diere en mense veroorsaak is ongelooflik.

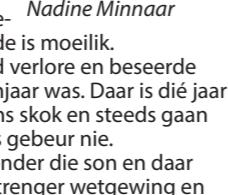

Elmarie Grant Swart

Nadine Minnaar van Tieroop sê in hulle onmiddellike omgewing was dit stil, maar om hulle was dit baie erg. Nadine stel dit duidelik dat sy (kragwoord) vuurwerk absolutu haat.

Dit is veral die uitwerking wat dit op haar honde en perde het, wat haar woedend maak. Die honde kan 'n mens nog in 'n mate onderbe- heer hou, maar die perde is moeilik.

Kyk net die hoeveelheid verlore en beserdeerde diere wat daar weer vanjaar was. Daar is dié jaar perde wat dood is weens skok en steeds gaan die mense aan asof niks gebeur nie. Dit is die grootste pes onder die son en daar moet volgens Nadine strenger wetgewing en

Nadine Minnaar

optrede daarteen wees. Te veel kom met 'moord' weg, sê sy.

Heidi Louise Lotze van Grootfontein sê dat mense van haar woongebied vooraf herhaaldelik en mooi gevra is om, ter wille van die troeteldiere en vee, nie klappers te skiet nie. Nogtans het sommige 'idiotie' hulle nie aan die versoek gestuur nie. Heidi meen dié mense gee vir niemand anders iets om nie en fokus net op hulle eie selfsugtige voorkeure.

Heidi Louise Lotze

Deon Nigrini woon in Cullinan se Nuwedorp. Die klappers was volgens hom erger as ander jare en sy honde en voëls was ernstig verskrik.

Dit is asof mense minder vir hulle medemens voel en van regstoepassing was daar beslis geen sprake nie.

Deon Nigrini

Cherie Louise Prinsloo woon op 'n hoeve in Swaetjies en sê 'n mens kon duidelik die erge afskiet van klappers stad se kant toe waarnem.

Hulle is betrokke by die red en hervestiging van haweloese diere en in gebiede waar klappers en vuurwerk meer was, was die voorkoms van weghol-diere en verskriktheid en angs hoog. Diere voel aan as 'n elektriese storm met don-

Cherie Louise Prinsloo

derweer op pad is en kan hulle in 'n mate voorberei daarop.

Met klappers is dit nie die geval nie. Buiten mak en wilde diere kan sekere kinders, siek mense en mense wat ly aan PTSD, BPD, angs, depressie en meer nie altyd die ergre knal geluide hanteer nie.

Wetstoepassing bestaan nie. Dit behoort in te tree en streng toegepas word, sê Cherie.

Maggie Pretorius

Maggie Pretorius ly aan PTSD nadat sy jare gelede 'n slagoffer van die Kerkstraat-bomaanval was.

Elke keer as een van daardie bom-klappers afgaan, het haar hele liggaam geruk. Haar spiere en hele lyf was die volgende dag so soer dat sy skaars kon loop, sê Maggie.

Haar hond, Max, was die hele nag in haar arms. In die kompleks waar hulle bly, woon 'n man wat aan demensie ly en hy kon die hele nag nie slaap nie. Maggie wens dat klappers heeltemal verban word: "Dit is aakklig."

Antoinette Coetzee

Antoinette Coetzee sê hulle weet al dat dit jaarliks die geval is dat klappers aan hulle deel van Rayton, naby Pumzile, geskiet word, maar vanjaar was dit baie, baie erger as vorige jare. Hulle honde het binne geslaap met medikasie om hulle kalm te hou, maar dit het nie veel gehelp nie. "Die honde is net nie 'bombproof' nie," sê Antoinette.

Johan Pieterse bly in Boschkop bo op die berg. Die vuurwerke vanaf Mamelodi en aan die westekant van hulle hoeve, was baie erg.

Johan Pieterse

Johan sê hulle het 'n paar jaar gelede in Garsfontein gebly waar hulle hond so erg getraumatiseerd is dat hy deur 'n glasvenster gespring het en in die diewerwing vasgesit het. As hy kon, sou hy die afskiet van klappers totaal laat verban.

Ronell van der Merwe van die plaas Onbekend sê hulle en hulle diere in

die omgewing van Welbekend is gespaar teen die 'aanval' van klapperskieters. Net 'n paar hulle kon in die vête gehoor word.

Vir Ronell was dit hartseer om later te lees van mense wie se diere weggehardloop het en selfs dood is as gevolg van ander mense wat geen omgee het nie en aanhou om die wet te oortree.

Sy is heeltemal gekant teen die gebruik van vuurwerk en die afskiet van 'bomme'.

Marlizet Schuurman Dempers

Marlizet Schuurman Dempers van Faerie Glen sê vuurwerke is nie ideaal nie, maar dit is 'n realiteit. Vorsorg moet getref word.

Beheerd of onbeheerd is vuurwerke 'n uitdaging vir ons diere en pragtig vir die mensdom, sê Marlizet.

Al doen 'n mens nou beheerde vuurwerkvertonings, gaan ons met dieselfde probleme sit waar dit geskiet word.

Ons wetgewing en polisiëring daarvan sal nooit voldoende wees nie al word dit onwettig verklaar, meen Marlizet.

Ansie Heymans

Ansie Heymans van die Kleinfontein-hoeves sê hulle kon in die vête 'n paar klappers hoor, maar dit het nie gepla nie. Hulle hondjie was rustig. Voorheen het hulle in Pretoria-Oos gebly en die klappers

Ronell van der Merwe

was verskriklik. Veral vanaf Mamelodi. Verban dit, sê Ansie.

Helena Potgieter bly op Tweedragt waar dit heerlik stil was en hulle is baie dankbaar daarvoor. Hier was die feestyd vir ons diere net soos elke ander dag.

Helena Potgieter

Helena is totaal en al gekant teen enige vorm van vuurwerk. As dit ska-de, hartseer en beserings veroorsaak, hoe kan dit goedgepraat en toege- laat word?

Dit behoort verbied te word, sê sy.

Hannelie O'Neil

Hannelie O'Neil van Bronhorstspruit sê sy moet sê dat die vertoning by die Boeddhistetempel ongelooflik mooi was.

Haar 'hondekind' het saam met hulle gaan kyk na die vertoning en sy het dit net so baie ge- geniet. Sy was nie eers bang nie en het nie eers geblaaf nie, sê Hannelie.

Die tempel is 'n entjie buite die dorp geleë.

www.pjprojects.co.za

Reinforced Steel (rebar)
NO DELAMINATION
due to horizontal shear
connection formed
by lattice girder

NEW ADDITION:
ELECTRICAL SLAB BOX

CONCRETE HOLLOW BLOCKS

072 049 9560
012 736 9056

PROJECTS
PJ
Project Rib and Block First Choice

- * MANUFACTURING LEADERS IN PRE-CAST RIB & BLOCK SLABS
- * 21 YEARS EXPERIENCE
- * BEAM STEEL & ADDITIONAL REINFORCING SUPPLIED
- * FREE QUOTES
- * QUALITY & EXPERIENCE BACKED BY GUARANTEES
- * NO HIDDEN COSTS
- * NO CRANES REQUIRED
- * EXCELLENT AFTER SALES SERVICE
- * WALK-IN'S WELCOME

POLY BLOCKS

NEWLANDS GARDEN SANDS
Previously Newlands Garden Centre

We supply:

- Organic Mushroom Compost
- Landscaping Soil • Lawn Dressing
- Building Sand • Plaster Sand
- River Sand • Playpen Sand

**Plot 70, Atterbury Road Ext
(opposite Mooikloof)**

012 480 0211 / 012 480 2094/6
E-mail: fred@newlandsgc.co.za
www.newlandsgardencentre.co.za

Asyn en kakiebos in tyd van maanskyn en rose

Moenie dink dat die Valentynskaartjies wat ons vandag ken, die enigste soort is wat ooit bestaan het nie. In die Victoriaanse tydperk was daar 'n gewoonte om aalklike, beleidende kaartjies op dié dag te stuur. Die sogenaamde 'Vinegar Valentines' – amper soos die boelie gedrag wat weer met hedendaagse sosiale media bekend geword het – het in Brittanie vanaf die 1830's tot in die 1940's hoogty gevier. Die gebruik het glo eers ná die Amerikaanse burgeroorlog in die 1860's in die VSA posgevat. Sommige van dié viese kaartjies is tot in die laat 1970's nog uitgestuur.

Historikus Annebella Pollen, wat 'n proefskrif oor 'Vinegar Valentines' geskryf het, sê dat alhoewel Valentynsdag se oorsprong in antieke Rome gevind kan word, dit mense uit die Victoriaanse era is wat die

Dié kaartjie van 'n meisie wat glad nie belangstel nie, kom uit ongeveer 1875

Foto: Royal Pavilion & Museums, Brighton & Hove

Dié kaartjie uit 1875 beledig 'n man wat glo net vir homself lief is

Foto: Royal Pavilion & Museums, Brighton & Hove

'n Viese kaartjie vir 'n vrou wat te veel lees kom uit 1875

Foto: Royal Pavilion & Museums, Brighton & Hove

'n Kaartjie uit 1875 vir 'n man wat te veel drink

Foto: Royal Pavilion & Museums, Brighton & Hove

Die kaartjie insinueer dat dié vrou 'n regte pou is

Foto: Royal Pavilion & Museums, Brighton & Hove

Dié kaartjie uit 1880 sê dat die afsender glad nie vir die man omgee nie

Foto: Hulton Archive / Getty Images

kaartjies is dié beleidende kaartjies anoniem gestuur. Geskiedkundiges sê dat die stuur van dié kaartjies behoorlik vlam gevat het toe Brittanie se penniepos op 10 Januarie 1840 ingestel is. Dit het enige iemand in Engeland toegelaat om enige iets vir slegs een pennie te pos. Om by te dra tot die beleidings wat dié 'Vinegar Valentines' uitge-deel het, was die feit dat anonieme afsenders nie eers die pennie-posgeld hoeft te betaal nie. Hulle kon die kaartjies stuur sodat dit kontant by aflewering betaal moes word. Die arme beleidige mens moes dan 'n pennie betaal

'n Kaartjie uit die 1840's wat met vroueragte spot

Foto: Ken Florey Suffrage Collection / Gado / Getty Images

"Moenie dink dat enige iemand jou as 'n ware heer sal sien nie"

Foto: Royal Pavilion & Museums

Dié kaartjie beleid verouderende oujongkrels

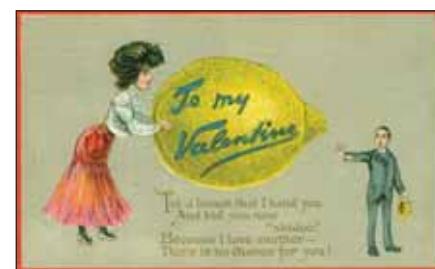
Foto: Royal Pavilion & Museums

Die Victoriaanse tyd is gekenmerk deur seksistiese idees oor rolle wat mans en vroue veronderstel is om te vertolk

Foto: Royal Pavilion & Museums

wat boonop jou naam dra, veilig vir die nageslag wegbrûe. Die meeste kaartjies is opgeskeur en dit is glo net kaartjies wat nooit verkoop is nie, wat vandag in versamelings gesien kan word.

Dié kaartjie kom uit 1909 en lees: "Tis a lemon that I hand you and bid you now 'skidoo', because I love another – there is no chance for you!"

Foto: Missouri Historical Society

dag as 'n romantiese hoogtepunt begin vier het. Sy sê dat so baie kaartjies uitgestuur is in die ooploop na 14 Februarie, dat posmanne spesiale ete-toelae gekry het sodat hulle kon aanhou aflewier sonder om middagetyd af te vat.

Van die miljoene Valentynskaartjies wat in die Victoriaanse tyd uitgestuur is, was bykans die helfte van die viese variant. Dié soort kaartjies se temas het gestrek van 'n ligte gespot tot blatanter aggressie. Daar was 'n beleidende kaartjie vir elke soort mens – van aanmatigende verkoopmense en pronkerige vroue tot leunaars, bedriërs, alkoholiste en mans in huise waar die vrou die broek dra. Die groteske sketse op die kaartjies was karikature van algemene stereotipes met die klem op beleidiging van die ont-

Dié Valentynskaartjie uit 1900 sê dat die outjie nie 'n kans staan nie.

Foto: Ken Florey Suffrage Collection / Gado / Getty Images

Vraatsug is 'n lelike ding

Foto: Gepubliseer deur A Park, Leonardstraat 47, Londen

Dié man is behoorlik vasgevang

Foto: Collectors Weekly

"Jy laat mense se senuwees uitrafel"

Foto: The Strong

Specializing in

Sales of SMALL HOLDINGS, FARMS & GAME FARMS

STOCK URGENTLY NEEDED!
WE HAVE QUALIFIED BUYERS

RealNet
PROPERTIES

Joop: 083 442 5037 Bees: 082 401 2773 Pieter: 082 321 2313 Liza: 079 299 5495

JP Conradie Boerdery BK

Die Oorspronklike Conradies

ORGANIESE PRODUKTE

Kompos – ideaal vir alle beddings – R316.25/m³

Garden Grow – ideaal vir grasbolaag – R290.95/m³

Landskapmengsel – ideaal vir blombeddings en groentetuine – R290.95/m³

BTW Ingeluit - Selfhaal Pryse

Besigheidsure:
Maandag tot Vrydag:
07h00-12h00 & 13h00-16h00
Saterdag:
07h00-11h00

Vir enige navrae of kwotasies, stuur gerus 'n e-pos na
jpconradieboerdery@gmail.com of admin.man@mweb.co.za

www.facebook.com/JPConradieBoerderyBK/

Dui asseblief die hoeveelheid wat u benodig aan sowel as die area vir aflewering.

Kantoor: 079 527 7079
Weegbrug: 079 888 6794

www.jpconradieboerdery.co.za
GPS koordinate: -25.920504 & 28.600459

Heldin van Britse kampe sterf pennieloos en alleen

Angie Kleijne

Noom die naam Emily Hobhouse en almal weet jy praat van die vrou wat die gruwelike omstandighede van die Anglo-Boereoorlogse konsentrasiekampe ontbloot het. 'n Minder bekende feit oor dié Britse aktivis is dat sy vir 'n ruk in Pretoria gewoon het.

Emily het in 1908, toe sy ná die oorlog besig was om spin- en weefskole te stig om die lot van vroue te probeer verlig, 'n huis in Wesselstraat, Arcadia gehuur. Haar tyd in Pretoria word gekenmerk deur haar vriendskap met generaal Jan Smuts en sy vrou, Isie. Sy het hulle in 1903 ontmoet en het tot kort voor haar dood in 1926 met hulle gekorrespondeer.

Een van die bekendste foto's van hulle saam dateer uit 1903 toe Emily Pretoria besoek het en 'n teepartyjie ter ere van haar gehou is. Sy staan tussen generaals Christiaan Beyers en Jan Smuts. Die partyjie is in Burgerspark beplan, maar die Britse owerhede, wat toe in beheer van Pretoria was, het toestemming geweier en dit is in 'n private tuin gehou.

Die Magnoliaboom wat vandaag nog by die trappe na die ingang

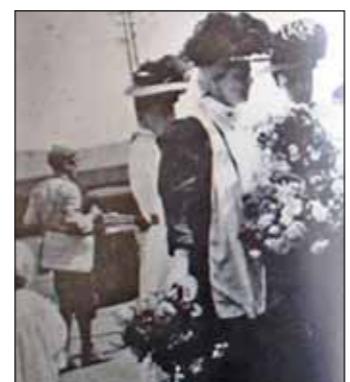

Emily Hobhouse
Bron: wiki commons

kampvegters van haar era is op 9 April 1860 in Cornwallis, Brittannie gebore as die sewende van agt kinders van die Angliakaanse aartsdeken, Reginald Hobhouse, en Caroline Trelawny, dogter van die liberale parlementslid vir Oos-Cornwallis, sir William Trelawny. Haar ma is dood toe Emily 20 jaar oud was en sy het vir die volgen-

Emily se spin- en weefskool op Irene
Bron: Pretoria Historia

Emily ontvang ruikers by die Pretoria-stasie
Bron: Emily Hobhouse: Boer War Letters

wat sy nooit gedra het nie, in die hoofkantoor van die Oranje Vroue-vereniging in Bloemfontein. Emily het nooit getrou nie en nooit kinders gehad nie.

Sy is alleen terug na Meksiko, waar haar boerdery nie uitgewerk het nie en sy die meeste van haar geld in 'n spekulatiewe onderneming verloor het. Sy is terug na Engeland en toe die Anglo-Boereoorlog in 1899 uitbreek, het sy sekretaresse van die Suid-Afri-

kaanse Versoeningskomitee gevorm en het die Noodlenigsfonds vir Suid-Afrikaanse Vroue en Kinders gestig.

Kampe

Emily en ander Britse burgers het nie eers geweet van die konsentrasiekampe nie. Hulle het gehoor van die beleid van verskroeide aarde, maar het weens die Krygwet en sensuur, nie besef dat plase afgebrand word

Emily het dié per-deskoon-speldjie aan die Smut geskenk
Bron: tshwanetourism.wordpress

Emily Hobhouse is in die wit rok met die swart hoed regs van generaal Christiaan Beyers en links van generaal Jan Smuts
Bron: Jan Smuts, An Illustrated Dictionary

Na bladsy 19

agricol
aan die groei

Saadverskaffer van alle voer en weidingsgewasse, asook grasperk grasse

Skakel gerus Agricol Pretoria:
012 803 6033 / 012 813 8079
223 Vonkprop Straat Samcor Park Pretoria

SPAR Store of the Year 2022 Winner

WAPADRAND

KWIKSPAR

THE BEST! BILTONG & DRY WORS R219-99

RENEW YOUR VEHICLE LICENCE DISC IN-STORE

VEHICLE LICENCE DISCS RENEWED INSTORE!

WE HAVE THE BEST PRICES!

FREE DELIVERIES WITHIN 25km RADIUS

SEND US YOUR PRESCRIPTION FOR A FREE QUOTATION

061 533 1791
wapadrandphy@gmail.com

COFFEE SHOP

5 % pensioners discount EVERYday at Spar AND Pharmacy (Excl dispensary)
PRETORIUM TRUST & KOOPKRAAG CARDS ACCEPTED

Die enigste inry-kwekery in die Ooste

Blyfontein Kwekery

Alles wat jy nodig het vir 'n mooi nuwe tuin in hierdie mooi, nat nuwe jaar!

Baie wye verskeidenheid beskikbaar teen sakpas-pryse.

Anna 083 600 1909
Pine 082 600 7776
www.blyfontein.co.za

Maandae - Vrydae: 8vm - 5nm
Saterdae: 8vm - 4nm | Sondae gesluit

Lynnwoodweg-verlenging, 8km verby Hans Strijdomlaan oorkant Swaeltjie-aafdraai

Heldin ...

Vanaf bladsy 17

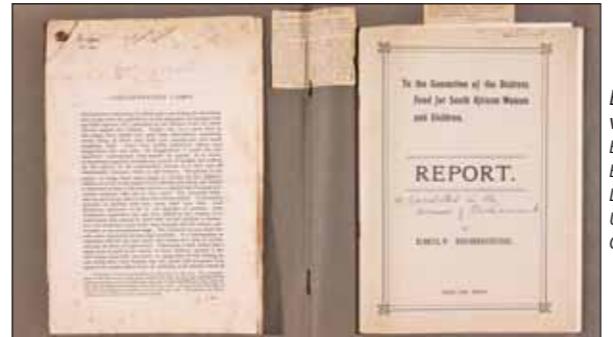
en vroue en kinders huisloos en sonder besittings in oop treintrekkie soos vee na kampe gestuur is nie. Dit was eers toe sy op 27 Desember 1900 in Suid-Afrika aankom, om self toesig te hou oor die Noodlenigingsfonds se verspreiding, dat sy die omstandighede ervaar het.

Emily het die kampe besoek, die toestande daar opgeteken en foto's geneem. Van die bekendste foto's van die uitgeteerde kindertjies, wat vandaag nog in die omloop is, is deur Emily geneem. Sy

saak en het geleei na 'n openbare ondersoek. 'n Vrouekomitee, met steun in invloedryke kringe, is in Engeland aangestel en danksy hulle werk het die geweldige sterfsterfefer onder kinders en vroue in die kampe begin daal.

Ná die verslag het Emily teruggekom na Suid-Afrika en is op 27 Oktober 1901 met haar aankoms met die Avondale Castle in Tafelbaai onder militêre arres geplaas. 'n Deportasiebevel is aan haar betrek, Britse soldate het haar met geweld na die Roslyn Castle oorgeplaas en gehelp om die produkte wat hulle gemaak het, te bemark.

In April 1906 is dié skole se werk op die Randse Skou ten toongestel. Teen die einde van 1908 het Emily die tuisnywerhede wat met dié skole se hulp gevestig is, aan

Emily se verslag
Bron:
Bodleian Libraries,
University of Oxford

het ook self trommels vol voorraad in kampe gaan aflewer. 'n Verskeidenheid staaltjies is van geslag tot geslag oorgelewer oor persoonlike ontmoetings met Emily in konsentrasiekampe. Johanna Susanna (Hannie) Viljoen, 'n nooi Pieterse, was in die Brandfort-konsentrasiekamp. Emily het die kamp besoek en gesien dat Hannie se manteltjie in die bittere koue aanhouwend van haar skouers afgly. Sy het haar eie borsspeld aangehaal en Hannie se mantel daarvan vasgesteek. Dié borsspeld is twee generasies later aan die Vrouemonument geskenk.

Verslag

Te midde van dreigemente van deportasie en gevangeneming het Emily feite oor misbruik in die kampe aan die lig gebring in haar 'Report of a visit to the camps', wat in 1901 gepubliseer is. Dié verslag het 'n oproer veroor-

sy is na Engeland teruggestuur. Ná die oorlog het Emily teruggekom, met opheffingswerk onder vroue begin en het haar eerste spin-en-weefskool op Philippolis gestig. Dié skole is uitgebrei na groter stede soos Johannesburg waar baie Afrikanergesinne onder ellendige omstandighede in die stad moes bly omdat hulle plese deur die Britte vernietig is.

Skole

Sy het so 'n skool opgerig in 'n leë ou sinkskuur op Langlaagte by dominee Abraham Kriel se later bekende weeshuis sodat weesmeisies ook kon leer spin en weef. Die Johannesburgse skool is na Bellevue verskuif en het begin spesialiseer om onderwyseresse op te lei wat ander skole in ander distrikte kon begin. Daar was uiteindelik 26 spin- en weefskole regoor Suid-Afrika waar vroue gratis opleiding kon ontvang. Emily het

Die gedenkplaat by die Smuts-huis

Die Magnolia-boom by die Smuts-huis
Foto: Peter Dickens

die landsregerings oorgegee en Transvaal en Vrystaat het elk 'n eie raad gehad met Emily as adviseur. Gegrond op die spin- en weefbe-

Na bladsy 20

A Hairy Affair
Elegance is timeless

Nou oop by Q4 Sentrum, Tierpoort

Mans en dames baie welkom.

Masserings en haarserverlengings kan gedoen word

Kontak vir afsprake
Anname van Heerden
(Meester stilis)
066 218 9798
www.ahairyaffair.co.za

TLB Hire
hiretlb@gmail.com

- Flinke Diens
- Akkuraat
- Betroubaar
- Efficient Service
- Precision
- Trustworthy

082 958 0381
Plot 231 Swaeltjie

Heldin . . .

Vanaf bladsy 19

dryf se sukses het Emily 'n Afrikaanse meisie, Hannah Rood, saamgeneem na Europa en laat oplei in die kuns van kantmaak. Hanna is met Stephen Osborne getroud en het 'n kantskool gestig, wat later deur die land beroemd geword het.

Met die Eerste Wêreldoorlog het Emily haar noodlenigingswerk in Europa voortgesit. Teen 1921 was sy inhaar 60, verswak, arm en huisloos. Suid-Afrikaners het £2 300 ingesamel, wat haar in staat gestel het om haar eie huis op haar grootwoerdorp, St Ives, te koop.

Emily het haar eie borsspeld vir klein Hannie Pieterse in die Brandfort-konsentrasiekamp gegee
Bron: Petronella Joubert

Dié huis vorm vandag deel van die Porthminster Hotel.

In 'n brief aan Tibby Steyn, vrou van die Vrystaatse president MT Steyn, het Emily geskryf dat haar eerste impuls was om dié skenking nie te aanvaar nie of om

"Cooking in camp, Irene, 1901" uit Emily se plakboek
Bron: Bodleian Libraries, University of Oxford

'n Kamptuin by Irene-konsentrasiekamp, 1901 uit Emily se plakboek
Bron: Bodleian Libraries, University of Oxford

dit elders in openbare belang te spandeer. Ná sy egter Tibby se bygaande brief weer gelees het, het sy besluit om die geskenk in dieselfde eenvoudige en liefdevolle gees waarin dit gegee is, te aanvaar.

In Emily se laaste brief aan Tibby op 23 Mei 1926 skryf sy dat sy reikhalsend uitsien na die dood. "My siel is gevul met die musiek van 'n lied wat ek as kind in Cornwallis geleer het: 'Kom Vader kom'". Emily het op 8 Junie 1926 in Kensington, Londen gesterf voor haar brief Suid-Afrika bereik het.

Die oorsaak van haar dood word aangedui as borsvriesontsteking, hartdegenerasie en 'n vorm van interne kanker. Daar is niks oor haar dood in die Britse koerante berig nie. Geen reëlings is vir 'n begrafnis getref nie en niemand het by haar verrassing opgedaan nie – nie eers 'n dominee nie, net

die begrafnisondernemer. Vir die Britte was Emily 'n verraaijer.

Hulde

Vier maande later is Emily se as na Suid-Afrika gebring en is op 26 Oktober 1926 met 'n staatsbegrafenis, wat duisende mense bygewoon het, aan die voet van die Nasionale Vrouemonument in Bloemfontein begrawe – die monument wat opgerig is as nagedagtenis aan die vroue en kinders wat dood is in die konsentrasiekampe wat Emily help onbloot het.

Meisies dra Emily Hobhouse se as in 'n houtkissie na die voet van die Nasionale Vrouemonument
Bron: Wikipedia

daardie donkerste uur toe dit gelyk het of ons verdoem is tot vernietiging, het sy as engel verskyn, as 'n hemelse boodskapper, en die vreemdste van alles is dat sy 'n Engelse vrou was.

vodacom

Nou hier in

Bronkies

om jou te help

Let's Chat

Chatz Connect Bronkies

Vodacom Contracts | Upgrades
Prepaid | Business Solutions | Insurance

064 895 9154 | bronkiescellular01@gmail.com | 60 Kerk Straat

Het jy gehoor? / Have you heard?

Vir menige is Januarie maar 'n maer maand – maer in die beursie en maer in gebeure. Tog is daar 'n hele paar reservate in die gebied wat mense die kans gee om weg te breek en in die natuur, te stap, draf, voëls te kyk en wild te besigtig.

Bronkhorstspruit Natuurreservaat

Bronkhorstspruit Natuurreservaat is gewild onder vissermanne, so naweke en vakansiedae kan baie besig wees. Tog is daar baie watervoëls te siene en 'n voëlskuiling nabij die ingangshek van waar 'n mens enige plek in die reservaat per voet kan bereik. Daar is 'n verskeidenheid kampeerplekke langs die oewer met ablusie- en braaigeriewe. Dit is uit met die N4-Oos snelweg. Neem die afrit na die Bronkhorstspruit-Bapsfontein-pad (R25)/Kemptonpark-pad. Skakel 071-671-8655.

Rietvlei Natuurreservaat

Jagluiperds, buffels, elande en renosters tot waterbokke, sebras en swart wildebeeste is van die wildespiesies in Rietvlei Natuurreservaat. Hier kan jy piekniek hou by die dam met sy groot verskeidenheid watervoëls, in 'n oornag-hut bly of kampeer. Jy kan vir nagritte gaan, op perdryroetes, op 'n 10 km dagstaproete of 'n 21 km roete waar jy deur natuurbewarders vergesel word. Visvang word toegelaat op die noordelike en westelike oewer en daar is 'n seilklubhuis op die noord-westelike oewer. Die reservaat is in 1948 geproklameer en bestaan uit 3 800 ha Bankekval vanaf die dam oor vlaktes, heuwels, vliele en stroombies. Rietvlei is uit met die Delmas-pad, nabij die Nellmapius/R21 kruising. Skakel 012-358-1810/1/2 of 012-345-2274.

Moreletakloof Natuurreservaat

Moreletakloof Natuurreservaat bied 'n netwerk staproetes van ongeveer 7,5 km. Die Rademeyer is 1,57 km lank, die duiker is 2,89 km en suikerbos is 3,32 km. Daar is 'n verskeidenheid voëlspesies en wild soos springbokke, blesbokke, rooibokke en sebras. Die reservaat is op die melkplaas wat Jacobus en Cornelia Erasmus in die vroeë 1800's besit het. In 1877 het Carel Erasmus die plaas gekoop en 'n drie-slaapkamer huis gebou, wat vandag die kapel is. Sy skoonseun, Johan Marneweck, het in 1903 die huis gebou wat vandag 'n restaurant is. Moreletakloof is uit met Hans Strijdomrylaan (Solomon Mahlangu). Draai in Rubensteinrylaan en links in Heliosstraat, waar parkering beskikbaar is. Stuur 'n e-pos: info@moreletakloof.co.za.

Faerie Glen Natuurreservaat

Daar is drie wandelroetes in Faerie Glen Natuurreservaat: Hadida is 2,3 km lank, Akasia is 3,2 km lank en Kiepersol is 4,2 km lank. Dié 128 hektar reservaat is rondom die Renosterkop gedeelte van die Bronbergrif geleë. Hier is diere soos sebras, kleinkolmuskeljaatkatte, muishonde, groototters,

hase en krimpvarkies en 'n groot verskeidenheid voëlssoorte. Die veld is tipies van 'n oorgangsone tussen Bankeveld, suur gemengde bosveld en Akasia-veld. Die ingang is uit January Masilelarylaan (Louis Botha-rylaan). Stuur 'n e-pos: admin@fgnr.co.za, besoek www.fgnr.co.za of skakel 072-275-0614.

Boardwalk Voëlpark

Boardwalk Voëlpark is 'n twee hektaar reservaat langs die restaurante in die Boardwalk-sentrum in Faerie Glen. Hout loopvlakte is langs die dam gebou om 'n rustige atmosfeer te skep en daar is voëlskuilings op strategiese plekke, wat mense toelaat om die watervoëls te bekijk. Uit Solomon Mahlangu-rylaan (Hans Strijdomrylaan) draai oos in Haymeadowsingel. Die voëlpark is aan die noordekant van die pad. Skakel 012-358-1510.

CELEBRATING 40 YEARS IN BUSINESS

SERVICE FEATURES

	Borehole Drilling Blasthole Drilling Borehole Rehabilitation Large Diameter Drilling		Monitoring Boreholes Natural Gas Extraction Odex Symmetric Drilling Reverse Circulation Drilling		Ventilation Shafts Sampling of Mine - Dumps Refuge Bays
--	---	--	---	--	---

CONTACT DETAILS

	013 932 1740 079 526 7196 082 453 2237	No.04 Mulder Road Erasmus Bronkhorstspruit 1020	Info@georoc.co.za jaco@georoc.co.za corne@georoc.co.za
--	--	---	--

Deur die lens van ons lesers

In 'Leserslens' plaas ons foto's wat die aard en gevoel van die Bronnie se verspreidingsgebied uitbeeld, soos gesien deur die lens van ons lezers. Jy is welkom om jou foto's te stuur aan info@bronberger.co.za of om dit op ons Facebook-blad te plaas. Beskikbare ruimte bepaal hoeveel foto's ons in hierdie uitgawe kan gebruik. Ons bêre alle foto's en poog om soveel moontlik in opvolgende Bronnies te publiseer.

Die laaste sonstrale van die dag val soos vlerk op 'n perd genaamd Angel. Donatella Casillo het die foto op Tierpoort geneem

Die kontras tussen die bron van standvastige en kragtige lig en die netwerk van 'n onbetroubare kragbron is met hierdie foto deur Herman van Zyl vasgevang

Ná 'n paar dae se grys, trietsigeoggende het hierdie toneel Ronell van der Merwe op die ooggend van 2 Januarie op Onbekend begroet

'n Mens kan nie vir veel meer vra nie: Genoegsame weiing met beloftes van verdere reën, sê Emma Koekemoer oor dié foto van haar

James Flint het dié waterbok in The Hills afgeneem

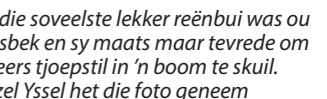
Perfek gevorm en rond-ryp wag dié veldplant se saad op die regte wind om sy nageslagte wyer te verprei. Lynette Jooste het die foto geneem

Hannes de Wet het gekyk hoe die son oor 'n dam op Bashewa ondergaan

Marietjie Sciven het dié foto in Desember vanaf Nkwe Plesieroord se karavaanpark geneem

Ná die soveelste lekker reënbuie was ou raasbek en sy maats maar tevrede om vir eers tjoepstil in 'n boom te skuil. Liezel Yssel het die foto geneem

VOORSPOEDIGE NUWE JAAR

Casa Dynamica Properties

ONS SPESIALISEER HOOFSAKLIK IN PLOTTE EN PLASE IN EN RONDOM GAUTENG.

THEUNETTA SCHUBERT 082 691 1703

MARTIE GLOETE 084 270 7876

THEUNETTA@CDPROP.CO.ZA
MARTIE@CDPROP.CO.ZA

KANTOOR: 066 205 7399
RAYTON@CDPROP.CO.ZA

CASA DYNAMICA PROPERTIES Your home is our priority

PLOT 30 KAALFONTEIN, RAYTON

IPC Projects

Emptying of Septic Tanks

NEW!

PLANT HIRE:

TLB's - Kubotas - Scissorlifts

MOVING OF:
- TLB's - Containers
- Generators
- Etc.

IPC PROJECTS

071 873 0609 / 083 302 2499

Treats for Tierpoort Seniors

Tierpoort Seniors had their annual Christmas lunch at Dola Geyer's Amapola venue in Bashewa. The guests were welcomed with a berry punch and a surprise gift at their tables in the form of a laser-cut angel decoration for the Christmas tree. The décor of the hall in shades of silver and blue reflected the serenity and ambience of the festive season. While the guests enjoyed the starters of different pâtés and bread, they were

entertained with light classical songs by baritone Christiaan Snyman. The main menu consisted of typical Christmas meat platters and scrumptious salads. This was followed by a baked dessert of dates and cherries.

Welcome to new-comers Ida and Jors Zowitsky

The committee would like to invite any senior in the Tierpoort vicinity to join the group where laughter, joy and sorrow are shared with each other. Send an e-mail to alersmarietjie32@gmail.com.

ROUTE ENVIRONMENTAL CONSULTANTS CC

WHOLESALE TO THE PUBLIC

Come choose from our large selection of Indigenous trees, shrubs and plants in different sizes. Best prices guaranteed!

Daschner

METAL | ART | PLANTS

info@daschnerdesigns.co.za
www.daschnerdesigns.co.za
082 574 9803

98
on Oak
GALLERY

OAK AVENUE • CULLINAN

HISTORICAL DIAMOND MINING VILLAGE
Since 1903

Shops * Restaurants * Venue * Tours

THE "GEM" OF GAUTENG

Voorneme vat ons op 'n nostalgiese reis na gister

Vreethans van Heerden en Metgesel besoek kuierplekke in die Bronberg-gebied ongenooid en betaal self vir dit wat hulle geniet, of dalk nie geniet nie.

D is 'n mooi Sondag in Januarie en ek besluit om sommer vroeg in 2023 gestalte te gee aan my nuwejaars-vreetvoorneme: Eet meer kerrieafval. Ja, sommige van julle mag maar die neus optrek en letterlik gril en 'sies man'sé. Dis reg so. Elkeen het die reg om oor lekker en sleg te verskil en dit is almal se onvervlembare reg om in die proses 'n krater van hom/haar te maak. Só sit ons af in Zwavelpoort se rig-

ting: Op 'n reis na gister, kan jy maar sê. Ons gaan weer aansit by wyle ou Faan Smuts se tafel. Ek vir sy Weskus-lamsafval en Metgesel (sy is een van die sies-man-bende) vir wat haar mag geväl.

Baie het verander sedert Faan en sy Issie se gewelhuis op die hoek van die Boschkop-teerdpad en Grahamweg toentertyd in 'n kuierplek omskep is. Tog het baie by die Bronberg Restaurant ook dieselfde gebly.

Die gesellige stoepvlak by die kroeg

Mooiweeraansitplek in die tuin

Baie van die oorspronklike, tradisionele geregte het plek op die lywige spyskaart behou. Die gemoeidelike atmosfeer en vriendelike diens is nog daar. Maar die mense is nuut en die gaste is vreemde-linge.

Ons neem buite in die tuin onder 'n sonsambrel plaas. Binne in die kroeg-vertrek, eet-saal en ruim stoep is nog genoegsame aansit-plek. Ons stap 'n draai deur die plek. En ons onthou. Die nostalgie is bykans tasbaar as ons later, elk met 'n drankie van keuse in die hand en 'n baie imposante spyskaart hier voor ons, weer aansit.

Ek merk hoe groot die bome geword het wat ou Faan aangeplant het, en Metgesel wonder of party van destyds se 'speelgroep' nog soms hier aandoen. Ons wonder over Kobus Hoender en Piet Vloek en wat sou dan van Geel Harry en Rooi Kerneels geword het? Ons onthou Andre Wyn, Andre Knop en Andre Bop, Kroko-dil van der Merwe, Allan Prentjies

en ou Mouner. Albert, die koning van die kroeg, is weg en Sakkie, só genoem omdat Faan se Weskustong geknoop het om die Engelse Nathaniel, is ook weg. En die trane lê vlak as ons die Bronnie se poësie-, musiek- en kuns-aande onthou. Die nimlike pedagog en skrywer, Merwin Wood-

Kerrieafval soos 'n wens wat waar word

row, kunstenaar Gerda Ham, wat so graag wou sing en het al kon sy nie, Breytie en sy Sophie, die talentvolle Esperance, Phillip Nel en ander: Baie ander. Vergeefs dwal ons oë al soekend agter die onthou aan, maar almal is vreemdelinge. Die meeste ook vir mekaar.

Maar hier bly dit lekker en hier is die koskeuse wyd en verbeeldingsryk. Ek verby my daarin dat nie afgewyk is van die slim tradisie om die spyskaart tweetalig te hou nie. Die tradisie om 'n uitnemende buffet op Sondae voor te sit, het ook gebly. Vandag is dit weer so en wat teen slegs R200 per kop gebied word, kan sonder skroom 'n winskoop genoem word.

Metgesel eet mos nie soogdiere

Ons besluit om van die spyskaart af te bestel – grootliks omdat ek vermoed die afvalporsie, teen R149, is groot en ek uitsien na 'n braksakkie vir koue silt later by die huis. My vermoede word bevestig as die platboom-potjie aankom – oorolpens toe met kerrieafval en rys en soetpatats en room-spinasie – 'n aparte bord vol.

Metgesel eet mos nie soogdiere

Een van die ingange met die Faan Smuts gedenkkapel links

baie sag gekook. Die pootjies is onherkenbaar (behalwe as jy proe) by die baie sagte pens-velletjies en (min) bruin vleisies (wangvleis of nek?) opgekook. Ek kla nie. Sewende hemel vir my – ook die silt vir later.

Om die lywige spyskaart verder, soos gebruikelik, te bespreek sou nog 'n aparte Bonnie verg. saalplek.
Bel hulle by 076-452-6182 vir meer inligting.

Daarom meld ek net enkele keuses uit die afdeling vir tradisionele geregte: Skaakop, skaapstertjies, skilpadjies, beeslewer, pap en kaiings, skaapniertjies, frikkadelle en Kaapse bobotie.

Ek vind dit prettig dat die een afdeling afgestaan word aan "vleis- en hoender-geregte". Onwillekeurig dink ek aan die ou wat hoender geslag het, sou hy lus kry vir groente. Dié afdeling sluit onder meer varkskinkel, skaapskenkel, beestert, skaapkerrie en natuurlik 'n aantal verbuigings van hoender in. Biefstuk en bees het sy eie afdeling. Soos gemeld – 'n wye en verbeeldingryke spyskaart en 'n lekker af-

Gespesialiseerde geformuleerde voer vir vark-, pluimvee-, bees- en suiwelboere.

Kom ondersteun ons asseblief.

Pragtige Nuwe Seisoen Smutsvinger Bale

R330 per baal

Plaas Bloemendaal, Roodeplaat
Kontak Christa Moore 083 486 8850

VALENTYNSDAG

Kom geniet die "Val in die tuin dag" saam jou liefie in die Bos

Seekos platter vir 2 en 1 bottel witwyn

Slegs R400 per paartjie

Besprekings noodsaaklik

DIE BOSKOMBUIS EN GASTHUIS
083 485 2529
Skakel 063 135 3713

Harrie's Pancakes

Cullinan 012 734 1054 Eastwood 012 342 3613

Wo-So 08:00-17:00 Ma-So 08:00-17:00

Brian 'verklik' gebied se verlede

En van die grootste veldslae uit die Anglo-Boereoorlog, die Slag van Donkerhoek, het oor 'n afstand van 40 km in ons gebied afgespeel en 'n mens kan nie help om te wonder hoeveel koeëldoppies, muntstukke en knope van uniforms nog iewers begrawe lê nie.

Garsfonteiner Brian Fenton het **Die Bronberger** in 2020 gekontak ná hy die toeka-stories oor gebeure in ons kontreï gelees het. Brian, wat in Skotland gebore is, stel in Britse en Suid-Afrikaanse artefakte be-

Die twee sjelings muntstuk vanaf Bynespoort

Brian Fenton

lang en het 'n metaalverklikker aangeskaf wat hom help om metaalvoorwerpe uit toeka se dae op te spoor. Sedert ons 'n storie oor sy 'verklikkery' geplaas het, is Brian deur plot- en plaaseienaars gekontak en het hy heelwat interessante items opgediep, soos die gedeelte van 'n

ou wa se onderstelsel en sekel wat hy op Bynespoort gevind het. "Die spesifieke grondeienaar kan alles wat ek vind kry om dit in sy kroeg of op sy perseel uit te stal," sê Brian. Self wil hy net foto's van die items wat hy vind, hé.

Artefakte wat al gevind is

Brian is ook deesdae deel van 'n groep wat dieselfde passie deel. "Daar is nog hordes goed daar buite en ons brand van nuuskiergeheid om dit te vind," sê hy.

"Ons sal by grondeienaars se skeule inval en eintlik verkieks ons dit as die hele gesin, kinders inkluis, saamgaan. Miskien kan hulle een van ons metaalverklikkers leen en wie weet – dalk by die gogga hulle ook!"

'n Metaalverklikker by die gedeelte van 'n ou wa se onderstelsel en sekel wat op Bynespoort gevind is

'n Versameling artefakte wat koeëldoppe insluit en die 'vier-gat knope' wat in Britse soldate se broeke en onderklerke gebruik is

Brian sê dat hulle alle gate wat gegrawe word weer opvul en dat hulle die perseel laat soos hulle dit gevind het. Grondeienaars wat wonder of daar verstekte skatte op hulle plote of pleise is, kan Brian by 082-468-2028 bel of 'n WhatsApp stuur.

Die ou Rondallia Toeklub-kenteken is onder items wat gevind is

A-Z CHEMICALS SOAPSHOP

Industriële & huishoudelike gebruik (1-25 liter) asook hervul van eie houers

Matwasmashiene te huur

EKOvriendelike produkte vir insekprobleme

Kerkstraat 32, Bronhorstspruit 013 932 1034

AgriElec (Pty) Ltd

Electrical Contractors

Agricultural • Industrial • Domestic

072 735 2851

24 HOURS / 7 DAYS

ORYX

Mini excavator rental

Jacques 079 458 4485 / oryxrevamp@gmail.com

DIGGING TRENCHES • DIGGING POOLS
DIGGING FOUNDATIONS • STUMP REMOVAL
DEMOLISHING SMALL STRUCTURES
LANDSCAPING WORK • FITS IN SMALL SPACES

GD GRANITE CC

GRAFSTENE/TOMBSTONES

Vervaardigers van hoë kwaliteit grafstene

012 802 0087 / doricia@gdgranite.co.za

DONKERHOEK QUARRIES, PTA-005 (12km vanaf Hans Strijdom op ou Bronhorstspruitpad)

- Koop direk van die fabriek
- Volledige diens: vanaf kwotasies, bewoording en oprigting
- Rig orals in Gauteng en omliggende dele op
- Onbeperkte letters op grafsteen

It's a dog's life

Dr Liesel van der Merwe is a small animal medicine specialist. Send her your questions: info@bronberger.co.za

There is a constant ebb and flow at my house because I adopt adult dogs and cats, especially those abandoned or neglected. Thus I have formed my own theories on dog behaviour and human-animal interaction. I often tell clients to remember that their pets are dogs and not children. By this I don't mean that they need less love and care, but they need different love and care. Dogs originated from the wolf. Although they've been domesticated for a long time, dogs are still basically pack animals.

The pack is very hierarchical. This may seem cruel, but you have to admit that it certainly defines roles. It means that the pack functions better and that less energy is wasted on arguing and fighting, which is better for long-term survival. Humans are always sorry for the underdog, but if we interfere with the system and 'uplift' this animal, all we do is cause more long-term retribution as the dominant dogs see this as behaviour that needs to be stopped.

Animals naturally will not fight without real cause, as injury may result in death. There are many behavioural and postural warnings and communication before a fight develops. We do not always understand these signals and if we as owners interfere with this process, things are inclined to escalate. Our pets pick up when we are stressed and that also worsens the situation.

If two male dogs are fighting and they are too evenly matched, then it may be necessary to sterilise one of them. Sterilise the slightly less dominant dog, as you need to widen the gap between the dominant dog and the usurper. Castrating both will still keep the playing field reasonably even and won't always help the situation.

Safe, healthy play can aid in social development while building behavioural flexibility and helping the dog learn to get along with others. However, rough or traumatic interactions with inappropriate playmates can cause emotional

Additionaly, on the entire running route there are only two properties

where frenzied barking ensues from both sets of dogs and on other properties the smaller dogs will slip through the fence and "chase" us all along the road up to their boundary line and then "see us off" their property.

If you just keep moving, the situation flows calmly and everybody is satisfied that they have not "lost face". If you stop, pull on the lead and shout... well, then everyone gets worked up and generally a proper fight ensues.

When you get home, don't greet any animals until you have settled down inside the house. If not, the animals will compete for your attention. Feed them in a structured situation and make sure that they are not too close to each other if they are inclined to be protective of their food. Separate them if necessary.

I walk away from my own dogs' arguments and just keep an eye to make sure that there is not too much bloodshed. Try to think back to what set it off and who seemed to be the initiator and why. Generally it is related to something we as owners have done.

If two male dogs are fighting and they are too evenly matched, then it may be necessary to sterilise one of them. Sterilise the slightly less dominant dog, as you need to widen the gap between the dominant dog and the usurper. Castrating both will still keep the playing field reasonably even and won't always help the situation.

Safe, healthy play can aid in social development while building behavioural flexibility and helping the dog learn to get along with others. However, rough or traumatic interactions with inappropriate playmates can cause emotional

and physical problems. And in some cases, it can lead to aggression.

Causes for concern

- You don't see role reversals and self-handicapping. Remember that normal play doesn't have winners or losers.
- You witness intense and aggressive play, including grab and shake components.
- You see that at least one of the dogs has its hackles up, which is often a sign of fear or anxiety.
- You notice that one dog is disengaging while the other isn't.

If you see any of the above signs, interrupt the dogs to give them a break.

If you own only one dog, which has to stay home alone most of the time, behavioural problems may result. Dogs are family animals, which means that they are nosy and interested in what is happening in the suburb. Small daily walks will help to reduce canine stress as they get to see and smell what they have only been hearing about all day, and get the chance to leave territorial 'messages'. Merely saying "they have a big yard to run in" doesn't mean that they are sufficiently stimulated. Things have to be happening and they need interaction with other dogs or people. Give your dogs the chance to act as dogs and stop treating them like people.

MOOKLOOF VILLAGE
CNR GARSFONTEIN RD & JOLLIFY MAIN
012 996 3369
Trading hours:
Weekdays: 8am - 6pm
Saturday: 9am - 3pm
Sundays & public holidays: 9am - 2pm

pets pantry
MOOKLOOF VETSHOP

We invite you to visit our vet shop. A spacious spotless shop with a full selection of pet food in Hills, Royal Canin, Eukanuba, Ultradog, Acana and Orijen ranges. We have a wide selection of pet accessories including for fish, small mammals, birds and horses, and can order in for you if you have special requests.

We stock the full range of Hills, Acana, Orijen, Eukanuba, Royal Canin, Iams and Ultradog for dogs and cats

Please our **facebook** page to get information on special deals and events

Online or telephonic orders and curbside collections available for food and medicines: email mooikloofpetspantry@gmail.com

Faith Mind Action
Wiskunde Ekstra Klasse
Gr. 7-10

Elize Bester
082 599 2460

Matthew 17:20

SWAWEL VET
ANIMAL HOSPITAL
Dr. Janes Wagner
We provide all veterinary services

Plot Z399 Graham Road, Zwavelpoort
GPS : 25°50'26.4"S 28°23'42.4"E
012 941 9200 | 082 213 5920 |

Consulting hours:
Mon - Fri 08:00 - 11:00
15:00 - 18:00
Sat 09:00 - 12:00

Vet shop hours:
Mon - Fri 08:00 - 18:00
Sat 09:00 - 12:00

Consultations by Appointment only

Beautiful miniature dachshund puppies for sale!!

Puppies are 8 weeks old, vaccinated and dewormed and ready to go to their new homes and families

Sharon: 082 414 0891 • Johan: 082 892 6759

Pretoria-Oos Stoeiklub is in 2016 gestig en is by die Noord-Gauteng Stoeivereniging geaffilieer.

Die stoeiklub word by Laerskool Tygerpoort aangebied, Henrylaan 41, Shere, Pretoria.

Oefen aande vind plaas op Dinsdae en Donderdae:

- 4 tot 6-jariges – 17h00 tot 18h00
- 7 jaar en ouer – 18h00 tot 19h30

Pretoria-Oos Stoeiklub het gegroei in 2021 tot 144 geregistreerde stoeiers en is een van die grootste stoeiklubs in die land waarvan die meerderheid stoeiers laerskoolleerlinge is.

Die stoeiklub word deur bekwame geregistreerde afrigters afgerig, wat self nog aktief betrokke is by meesters-stoei en steeds internasionaal deelneem. Die klub is bevoordeel om afrigters te hé wat verskeie internasionale prestasies behaal het, waaronder meesters wêreldkampioene, 'n Afrika senior kampioen en Olimpiese deelnemer is.

Ouers word betrek om afrigting te leer en saam met hulle kinders te groei in die sport. Stoei bied geleenthede vir die hele gesin. Seuns en dogters neem deel aan stoei, terwyl die ouers betrokke kan raak by aspekte soos afrigting, spanbestuur, administrasie en skeidsregter.

Alhoewel dit belangrik is om prestasie in sport te behaal, is Pretoria-Oos Stoeiklub se missie en visie om eerstens kinders fisies en geestelik te ontwikkel en te leer om die sport te geniet.

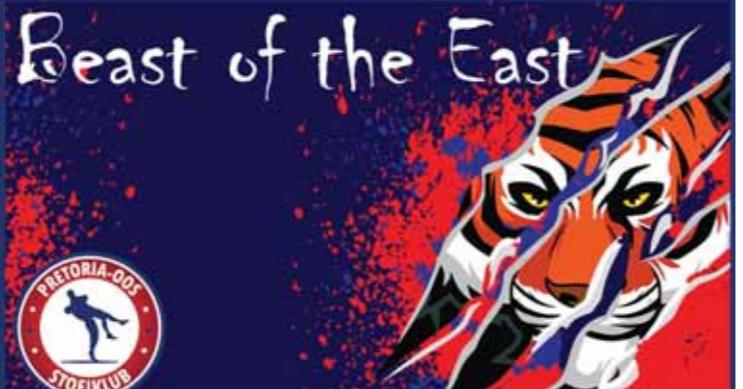
Stoei word beoefen in die volgende ouderdomsgroepe:

- Bulletjies – 5 tot 7-jarige – Nie kompetisie gedreve nie
- Jeug – 8 tot 15-jarige
- Kadette – 16 tot 17-jarige
- Junior – 18 tot 20-jarige
- Senior – 20-jarige en ouer
- Meesters – 35 tot 60-jarige

Stoei is een van die mees diverse sportsoorte ter wêreld met byna 200 lande wat wêreldwyd deelneem. Stoei is tydens elke moderne Olimpiese Somerspele aangebied, behalwe in Parys 1900. Stoei bou vasberadenheid, ywer, deursettingsvermoë, en stoeiers is bekend vir hulle harde werksetiek.

Kunswerke uit 3000 v.C. beeld gordelstoei in Babilonië en Egipte uit.

Stoei, wat altyd gewild was in antieke Griekeland, het 'n prominente plek in die Olimpiese Spele beklee. Dit is deur antieke Griekse ontwikkel as 'n manier om soldate in hand-tot-hand-gevegte op te lei. Nadat die Griekse verslaan is, het die Romeinse Ryk van Griekse stoei geleen, maar baie van die brutaliteit uitgeskakel.

Aaklike aardighede

Hy is nie een wat 'n gewoonte van spog maak of 'n jakals wat sommer sy eie stert prys nie, sê ou Ben Engelbrecht, maar hy het 'n boodskap van sy bank af gekry wat sê dat hy 'uitstaande' is: 'Outstanding', sê hulle, want banke het 'n sekere apteekgroep lankal voorgespring met die 'soort' mense wat hulle aanstel. Ja, dit laat 'n man sommer goed voel as jy na waarde geskat word, sê Gert Mossie. Hy verstaan sekere goed nie so mooi nie, en een daarvan is hoe die ouens in die bankwese se koppe werk, sê Gert. Sy bankbestuder byvoorbeeld: Dié hou aan om te neul en karring aan hom. Deesdae is dit só erg dat die generaal wat hulle 'manager' noem elke paar dae wil weet hoekom hy nie sy lening terug betaal nie. Dis tog baie eenvoudig om te kan verstaan: As hy die geld gehad het, sou hy mos in die eerste plek nie 'n lening gemaak het nie, sê Gert. Hy wil net sê, sit einste Ben 'n boodskap nou die anderdag op sosiale media, dat hy verskriklik hard met sy fiets die aarde in geploej het toe hy op pad skool toe was. Dit het in 1973 gebeur, maar hy noem dit nou hier op die 'Vuisboek', want in daardie tyd het hulle nie sosiale media gehad nie, sê Ben. Sy persoonlike mening is, sê Gert Mossie, dat die sogenaamde sosiale media die skuld dra vir baie van die liewe ou mensdom se verval in die gewoonte om te beledig, te bedrieg, te belieg, te beskinder, te verneuk en sommer net te befonfaai. En nee, hy preek nie, hy neem bloop waaraan.

geld gekry?" Seun antwoord: "Ja." Pa, erg omgekrap oor seun se swak maniere, stuur nog een: "Ja, wat?" En seun antwoord: "Ja, Pa."

EEN TOT EEN ONDERRIG GR 1 - 7

Future Fun Caps Kinder-vriendelike Kurrikulum.

- Onderrig in Afrikaans
- Goede onvervinding van remedierende onderwys.
- Elke kind verdien 'n regverdig kant.

"n Gelukkige kind leer maklik.
Bel Gerus vir Lienkie
vir meer info
084 888 0048

74 Graham Road, Shere

WWW.NUWEAARDESENTRUM.CO.ZA

Mr Gutter®
SEAMLESS GUTTERING SYSTEMS OF DISTINCTION

**QUALITY SEAMLESS GUTTERING
FASCIAS & BARGE BOARDS
CHROMADECK & COLOURBOND**

012 002 3001
Ludwig 072 464 5987 | Bertie 082 926 7233
Fax2Mail: 086 716 6710
mrgutter@lantic.net | mrgutterpta@gmail.com

www.mrgutter.co.za

You never get it done

New year, new resolutions, new goals stacked up in front of you? I hear your sigh, girlfriend. It seems as if we're supposed to revere adding on, increasing volume and loading layers of complexity onto what we do. Ali Brown says that, instead, you can try honouring subtraction – the taking away – and study its effect. Maybe, this year, it's time to disengage from goals linked to who you were when you set them. See, you're continually growing and changing. Maybe you've achieved all the goals you've set yourself previously, but maybe the ones you haven't achieved are no

longer important to who-you-are now. It's the continual moving through all the new versions of yourself that helps you to get an inkling of your true nature. Then you'll understand that "you never get it done", as Esther and Jerry Hicks write. You'll appreciate that the point is not to finally check everything you've always wanted off on a list. "We all must have objects of attention, desires that are ringing our bells, in order to feel the fullness of who we are flowing through us." The point is to return to "that confident, joyful, always-looking-for-something-else-wonderful-to-turn

-your-attention-to person that is you," they write. The variety never ends, so the sprouting forth of new desires will never end. Esther and Jerry write that, once you relax into the idea that new desires will be constantly born within you, then you may begin to relax if, in this moment, there is something you desire that has not yet come to fruition. The optimal creative vantage point is to stand on the brink of what is coming, feeling eager, optimistic anticipation – with no feeling of impatience, doubt or unworthiness hindering the receiving of it. Does the task seem impossible? Most humans, Esther and Jerry write, feel unhappy about unfulfilled desires – when you have a desire for more money, but find yourself in a continual state of shortage; if you're not satisfied with your job, but feel stuck; if your body does not feel or look the way you'd like it to ...

You cannot want something and then predominantly focus on the absence of it and expect to receive it, they write.

Luckily you have a built-in, easy-to-understand guidance system within you, with indicators that help you understand the direction of your focus. Your feelings are the guides. "Now, by paying attention to the way you feel, you can easily know if you are giving your attention to your desire or if you are giving it to

the absence of your desire. Your focus is the invitation. Your attention to it is the invitation."

But, don't think that you invite things in with a 'yes' and show it away with a 'no', Esther and Jerry explain.

When you see something you'd like to experience, focus on it and shout 'yes' to it, you include it in your experience. But, when you see something you don't want to experience, focus on it and shout 'no' at it, you also include it in your experience.

Your emotions will tell you where you're focusing. Anything that comes from the energy of lack doesn't feel good. So, if you have any thought – ask yourself: Does this make me feel good or bad?

Then change the bad thoughts. Easier said than done? According to Esther and Jerry the only way to deliberately withdraw your attention from one thought is to give your attention to another.

To do that, you have to bring awareness to your thoughts, to the way you're remembering things or imagining things; to the way you listen, the way you speak and the way you write. Use your emotions to feel your way back to well-being.

The truth, girlfriend, is that your best 2023 doesn't depend on meeting any specific goal. Yes, goals can be helpful, but in a way they're just visible steps to get you to feel the way you want to feel.

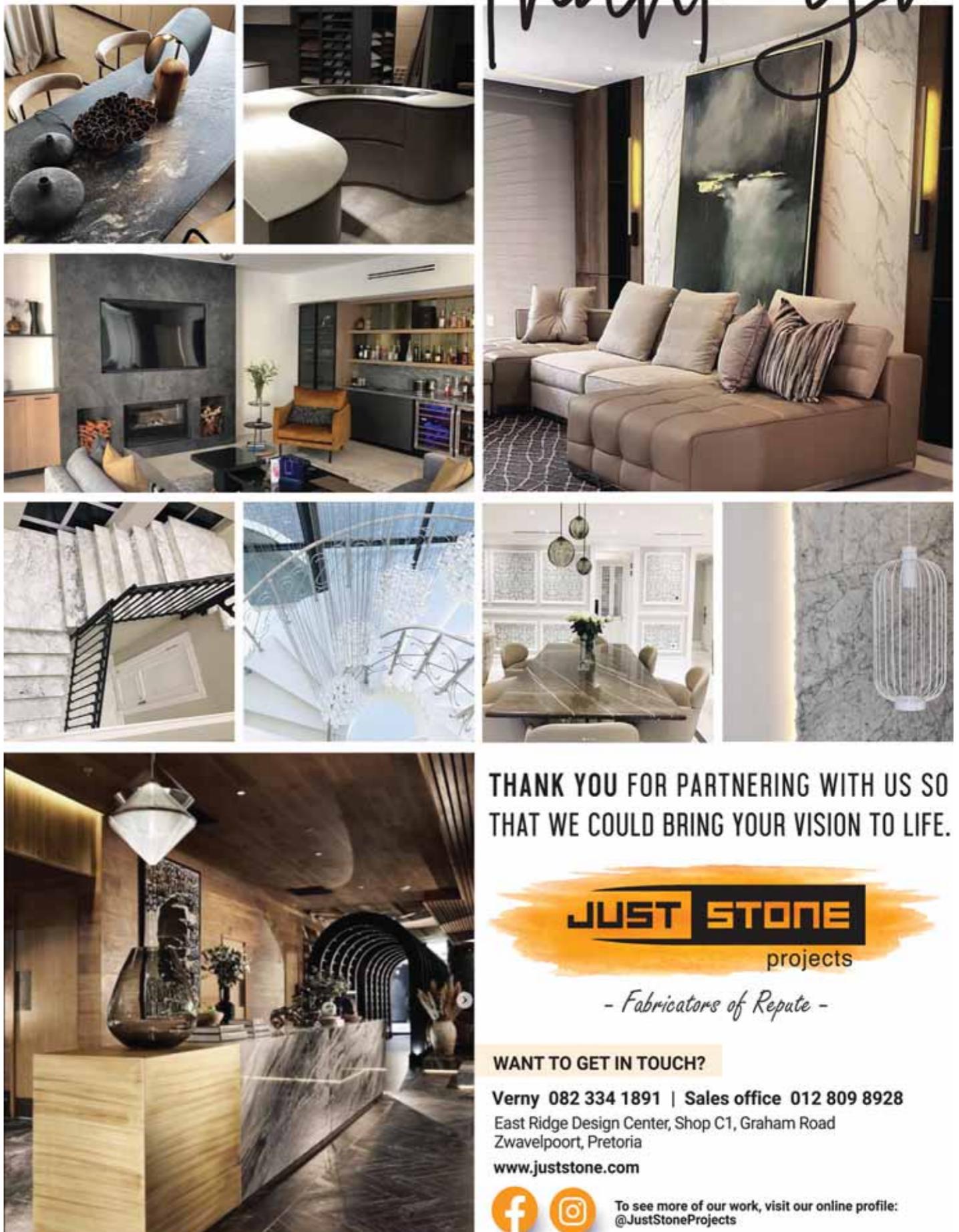
As Mike Dooley says, take a moment to think of the life you've always dreamed you'd have ... the one with fabulous wealth, extreme health, laughter, friends, and, maybe, a personal chef named Hans.

Plus, helping others. Giving. Sharing. Leading. Yeah, that life.

"Now isn't it funny how easy it is to forget about that life when we focus on just a few goals?"

TO ALL OUR CLIENTS

Thank you

THANK YOU FOR PARTNERING WITH US SO THAT WE COULD BRING YOUR VISION TO LIFE.

- Fabricators of Repute -

WANT TO GET IN TOUCH?

Verny 082 334 1891 | Sales office 012 809 8928

East Ridge Design Center, Shop C1, Graham Road
Zwavelpoort, Pretoria

www.juststone.com

To see more of our work, visit our online profile:
@JustStoneProjects

You never get it done

New year, new resolutions, new goals stacked up in front of you? I hear your sigh, girlfriend. It seems as if we're supposed to revere adding on, increasing volume and loading layers of complexity onto what we do. Ali Brown says that, instead, you can try honouring subtraction – the taking away – and study its effect. Maybe, this year, it's time to disengage from goals linked to who you were when you set them. See, you're continually growing and changing. Maybe you've achieved all the goals you've set yourself previously, but maybe the ones you haven't achieved are no

longer important to who-you-are now. It's the continual moving through all the new versions of yourself that helps you to get an inkling of your true nature. Then you'll understand that "you never get it done", as Esther and Jerry Hicks write. You'll appreciate that the point is not to finally check everything you've always wanted off on a list. "We all must have objects of attention, desires that are ringing our bells, in order to feel the fullness of who we are flowing through us." The point is to return to "that confident, joyful, always-looking-for-something-else-wonderful-to-turn

-your-attention-to person that is you," they write. The variety never ends, so the sprouting forth of new desires will never end. Esther and Jerry write that, once you relax into the idea that new desires will be constantly born within you, then you may begin to relax if, in this moment, there is something you desire that has not yet come to fruition. The optimal creative vantage point is to stand on the brink of what is coming, feeling eager, optimistic anticipation – with no feeling of impatience, doubt or unworthiness hindering the receiving of it. Does the task seem impossible? Most humans, Esther and Jerry write, feel unhappy about unfulfilled desires – when you have a desire for more money, but find yourself in a continual state of shortage; if you're not satisfied with your job, but feel stuck; if your body does not feel or look the way you'd like it to ...

You cannot want something and then predominantly focus on the absence of it and expect to receive it, they write.

Luckily you have a built-in, easy-to-understand guidance system within you, with indicators that help you understand the direction of your focus. Your feelings are the guides. "Now, by paying attention to the way you feel, you can easily know if you are giving your attention to your desire or if you are giving it to

the absence of your desire. Your focus is the invitation. Your attention to it is the invitation."

But, don't think that you invite things in with a 'yes' and show it away with a 'no', Esther and Jerry explain.

When you see something you'd like to experience, focus on it and shout 'yes' to it, you include it in your experience. But, when you see something you don't want to experience, focus on it and shout 'no' at it, you also include it in your experience.

Your emotions will tell you where you're focusing. Anything that comes from the energy of lack doesn't feel good. So, if you have any thought – ask yourself: Does this make me feel good or bad?

Then change the bad thoughts. Easier said than done? According to Esther and Jerry the only way to deliberately withdraw your attention from one thought is to give your attention to another.

To do that, you have to bring awareness to your thoughts, to the way you're remembering things or imagining things; to the way you listen, the way you speak and the way you write. Use your emotions to feel your way back to well-being.

The truth, girlfriend, is that your best 2023 doesn't depend on meeting any specific goal. Yes, goals can be helpful, but in a way they're just visible steps to get you to feel the way you want to feel.

As Mike Dooley says, take a moment to think of the life you've always dreamed you'd have ... the one with fabulous wealth, extreme health, laughter, friends, and, maybe, a personal chef named Hans.

Plus, helping others. Giving. Sharing. Leading. Yeah, that life.

"Now isn't it funny how easy it is to forget about that life when we focus on just a few goals?"

ExecuCare Services

We offer:

- Frail Care @ home for all ages
- Fully trained carers available
- Fully trained nurses available
- Monthly & Daily rates available
- Affordable prices

Avril Mills
082 333 8544

STUMBELBLOC PRETORIA (PTY) LTD

Building made as easy as...

Dip... Pack... Done!

Houses - Boundary walls - Livestock Sheds - Ponds - Retaining Walls - Outbuildings

@Stumbelblocpta
www.stumbelbloc-pta.co.za

T: 012 943 4943 C: 071 347 2866
E: admin@stumbelbloc-pta.co.za

Klop abdominale swelling en ongemak

Oornag-VERLIGTING
van HARDLYWIGHEID

7-dag
-detoks

Natuurlike
botaniese
lakseermiddel

Geen kunsmatige bymiddels, kleur- of geurmiddels nie.
Vry van laktose, gluten, suiker, tartrasien en soja.

hulplyn 086 111 8272 progast.global

Nou beskikbaar by Takealot, Dis-Chem & uitgesoekte apteke & Clicks-winkels landwyd.

Hierdie ongeregistreerde medisyne is nie deur die SAHPRA geëvalueer vir die kwaliteit, veiligheid of beoogde gebruik daarvan nie.